

Ikt. sz.: IUB-41/46-4/2018/EL

EL-1/2018. sz. ülés
(EL-1/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Igazságügyi bizottsága**
Ellenőrző albizottságának
2018. november 6-án, kedden 14 óra 05 perckor
az Országház Nagy Imre termében
(főemelet 61.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató a polgári perrendtartásról szóló törvény alkalmazásának tapasztalatairól a bíróságok ítélkezési gyakorlatában</i>	5
<i>Dr. Orosz Árpád tájékoztatója</i>	5
<i>Kérdések, észrevételek, reflexiók</i>	15
<i>Az ülés berekesztése</i>	31

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató a polgári perrendtartásról szóló törvény alkalmazásának tapasztalatairól a bíróságok ítélezési gyakorlatában
Meghívott:
Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Varga-Damm Andrea (Jobbik), az albizottság elnöke

Dr. Bajkai István (Fidesz), az albizottság alelnöke

Dr. Becsó Károly (Fidesz)

Czunyiné dr. Bertalan Judit (Fidesz)

Dr. Varga László (MSZP)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Nagy Zoltán bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Orosz Árpád vezetőhelyettes (Kúria Polgári Kollégiuma)

Dr. Virág Csaba bíró (Országos Bírósági Hivatal)

Dr. Gyarmathy-Tamási Eszter osztályvezető (Országos Bírósági Hivatal)

(Az ülés kezdetének időpontja:14 óra 05 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

DR. VARGA-DAMM ANDREA (Jobbik), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK :Nagy tisztelettel és szeretettel köszöntöm az albizottság tagjait, meghívottainkat. Nagy öröömre szolgál, hogy az Igazságügyi bizottság feladatkörébe tartozó törvények végrehajtását, társadalmi és gazdasági hatását, valamint a deregulációs folyamatokat figyelemmel kísérő albizottság az első ülését tartja.

Ez számunkra nagyon nagy öröm és úgy ítéljük meg, a bizottság tagjai, hogy olyan témát, az új polgári perrendtartást jelöltünk ki legelső vizsgálati fókuszunknak, amely 2018. január 1-jén lépett hatályba, és amely a társadalom széles rétegét érintő óriási eljárásjogi változás. Egyetértettünk képviselőtársaimmal abban, hogy a végrehajtás ellenőrzése alapvető feladata a jogalkotó képviselőinek.

Köszöntöm dr. Orosz Árpád urat, a Kúria Polgári Kollégiumának vezetőhelyettesét. Engedje meg, kollégiumvezető-helyettes úr, hogy bemutassam a bizottság tagjait, Czunyiné dr. Bertalan Judit képviselő asszonyt, Bajkai István dr. képviselőtársamat és Varga László dr. képviselőtársamat. Van egy ötödik társunk is, de ő ma sajnos nem tudott eljönni.

Miután azonban 4 képviselő jelen van, megállapítom, hogy a bizottság határozatképes, az ülésünket le tudjuk folytatni.

Miután a kiküldött napirendet mindenki megkapta, erről pár szót már mondtam is, szeretném megkérdezni tisztelt képviselőtársaimat, hogy egyetértenek-e a mai napirenddel, amely „Tájékoztató a polgári perrendtartásról szóló törvény alkalmazásának tapasztalatairól a bíróságok ítélkezési gyakorlatában”. Aki egyetért, kérem, hogy igennel szavazzon! (Szavazás.) Négy igen szavazattal, egyhangúlag a mai napirendet megszavaztuk.

Tájékoztató a polgári perrendtartásról szóló törvény alkalmazásának tapasztalatairól a bíróságok ítélkezési gyakorlatában

A bizottsági ülésre eljöttek az Országos Bírósági Hivatal képviselői, akiket nagy szeretettel és tisztelettel köszöntünk. Azt kérem a jelenlévő dr. Gyarmathi-Tamási Eszter asszonytól és dr. Virág Csaba úrtól, hogy ha úgy ítélik meg, hogy szívesen hozzászólnának és a maguk tapasztalatait is elmondanák, akkor majd dr. Orosz Árpád kollégiumvezető-helyettes úr meghallgatása után jelezzék számunkra. Köszönöm szépen.

Tisztelettel azt szeretném kérni a kollégiumvezető-helyettes úrtól, hogy az eddigi tapasztalatait foglalja össze - gondoljuk, hogy erre készült is -, utána pedig a bizottság tagjai és én magam is vélhetően pár kérdést fogunk feltenni kizárólagosan a gyakorlati tapasztalatokat illetően. Köszönöm szépen. Felkérem, hogy tartsa meg tájékoztatóját.

Dr. Orosz Árpád tájékoztatója

DR. OROSZ ÁRPÁD vezetőhelyettes (Kúria Polgári Kollégiuma): Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm a képviselő asszonyokat, képviselő urakat. Elnök úr nevében is köszönjük a meghívást és kérem, fogadják el, hogy helyette most én tudok részt venni ezen az ülésen. Erre talán feljogosít az, hogy a Polgári Kollégium vezető helyetteseként a kollégiumvezetésben kialakult munkamegosztás szerint az eljárásjogi

kérdésekkel elsősorban én foglalkozom. Mindamellet hadd mondjam el, hogy a pályám kezdetétől a bíróság szolgálatában dolgozom. Bíróként dolgoztam, korábban egy törvényszéken, annak minden szintjén a Kecskeméti Törvényszék területén, 12 éve pedig a Legfelsőbb Bíróságon, most a Kúrián a mai napig folyamatosan, megszakítás nélkül ítélkeztem.

Mindamellet arra, amit most feladatul kaptunk, csak korlátozottan tudok majd válaszolni és a beszámoló is csak korlátozott lehet, hiszen a Kúria az új Pp. tapasztalataival a gyakorlatban még nem szembesülhetett. Már most előrebozsátom, hogy összesen 4 ügy érkezett eddig a Kúriára, amely az új Pp. hatálya alatt indult. Ezekről még szólok.

Ezért köszönöm, ha már előrebozsátotta elnök asszony, hogy az OBH jelen lévő munkatársai a segítségemre lehetnek, hiszen mint a külső igazgatás képviselői sokkal több konkrét információval is rendelkezhetnek, mint én, hiszen magam is az információim egy részét az OBH különböző vizsgálataiból szereztem.

Mindezeket előrebozsátva: 2018. január 1-jén hatályba lépett az új polgári perrendtartás. Nem vitás, hogy megelőzően abban teljes szakmai konszenzus volt, hogy az 1952. évi III. törvényt, amelyet most hívunk régi Pp.-nek, '52-es Pp.-nek, azt fel kellett váltania egy teljesen új polgári perrendi kódexnek. Hiszen az az '52-es régi Pp. annyi száz, kétszázat is meghaladó módosításon esett át, ami már a koherenciáját veszélyeztette. Tehát ebben teljes szakmai konszenzus volt, hogy egy új Pp.-t kell alkotni. Ez az előkészítő munka, legalábbis a dandárja '13 és '16 között folyt. Hozzátartozik, hogy ebben a munkában részt vettek a hivatásrendek között a bíróságok képviselői is, a Legfelsőbb Bíróság, akkor már Kúria munkatársai, bírái is. Különösképpen vonatkozik ez a Németh János professzor által vezetett szakértői bizottság munkájára, ahol tizenégy témabizottság dolgozott, részben kúriai bírák, más bírósági szintek más bírónak a részvételével és természetesen más hivatásrendek képviselőivel is.

Az is tény, hogy ennek az előkészítő munkának az utolsó fázisában egy kibeszélés elmaradt, tehát ez a szakmai grémium szerette volna, ha a szakértői bizottságokban született előkészítő anyagot még egyszer a jogalkotásban kulcsszerepet játszó Igazságügyi Minisztériummal tudhatná egyeztetni. Erre nem került sor, emiatt van némi hiányérzetünk. De azt is el kell mondanom, hogy adott esetben például a Kúria az utolsó fázisban 67 oldalban véleményezte az akkori állapot szerinti törvénytervezetet. Ez a vélemény természetesen javaslatokat, kritikákat tartalmazott, ezek egy része foganatba ment, más részére nem kaptunk választ. De mindamellet a Kúriának a törvény elfogadásától kezdődő határozott álláspontja az volt, hogy a mi feladatunk innentől nem a törvénynek a kritizálása, nem annak a hibáinak a keresése - az más dolog, ha valaki megtalálja, akkor azzal foglalkoznunk kell, de nem erről szeretnék beszélni -, hanem ennek a törvénynek az alkalmazására való felkészülés. Ebben élen járt az Országos Bírósági Hivatal. A múltkor elmondtam valamilyen fórumon, de lehet, hogy már többször is, hogy az elmondottak szerinti hosszú pályafutásom alatt még nem tapasztaltam soha ilyen élénk, pezsgő szakmai műhelymunka-sorozatot, ami az új Pp.-nek már a hatálybalépése előtti időszakban jellemezte a bíróságokat, amint ugyanez vonatkozik a hatálybalépés utáni időszakra is, és azt kell gondolnom, hogy ez még nagyon sokáig így is lesz, hogy ezzel a kérdéssel a konkrét ítélkezési szint mellett különböző fórumokon nagyon intenzíven kell foglalkoznunk.

Most mindezeket is előrebozsátva milyen változásokat hozott ez az új törvény? Kétségtelen, én úgy gondolom, bizonyára nagyot nem tévedhetek, hogy ma praktizáló jogászokként egyikünk sem élte meg az eljárási rezsimek egy effajta változását, hiszen gyakorlatilag mindannyiunk pályáját végigkísérte, illetve pályánk során

mindannyian végigkövettük az 1952-es Pp.-t. Ehhez képest egy teljesen más rezsimben kell dolgoznunk 2018. január 1-jétől. Milyen változásokat hozott ez?

A hatásköri szabályok abbéli átrendezése, hogy általános hatáskörű bírósággá vált a törvényszék. Már most hozzá kell tennem, hogy az én eddigi tapasztalatom - lehet, hogy ebben az OBH munkatársai megerősítenek vagy cáfolnak, de eddigi ismereteim szerint - ez a hatásköri változás olyanfajta hatással nem járt, hogy érzékelhető elmozdulás lenne az ügyek mennyiségében a törvényszék és a járásbíróság között. Tehát valójában ez egy koncepcionális váltás, amelynek ilyenfajta gyakorlati jelentőségét személy szerint én még nem éreztem, tehát nincs arról szó - tudomásom szerint -, hogy mondjuk, megnőtt volna a törvényszékeken az érkezés, ez több bíró beállítását igényelné, s a többi, a másik oldalon pedig lecsökkent volna, vagy a másik oldalon a járásbíróságokra olyan ügyek kerültek volna, amelyek merőben újak lennének, és ezáltal ott az ügyszerek okozhatnak nehézséget. Ez az egyik. Tehát ilyenfajta érzékelt hatása a gyakorlatban eddig ismereteim szerint nincsen.

Hozzáteszem, a koncepcionális váltás magával hozza, hogy professzionális pervesztelt célzott meg ez a kódex, ehhez kapcsolódik a kötelező jogi képviselet ezen a szinten mindenképpen; akkor ez azt jelenti, hogy az általános hatáskörű bírósághoz köthetjük a kötelező jogi képviseletet, ami aztán természetesen elvezet ahhoz, hogy az elektronikus kapcsolattartással párhuzamosan tud ez működni.

Aztán amit a jogalkotó nagyon fontosnak tartott, hiszen ahogy a kormányhatározat erről szólt, egyebek mellett az eljárási hagyományokra építkező törvényt kívánt alkotni az Országgyűlés, ebben nyilván ott van első helyen az 1911-es Plósz-féle eljárási törvény, tehát ennek hagyományaihoz nyúlt vissza sok vonatkozásban az új polgári perrendi kódex. Ennek a legpregnansabb megjelenése az osztott perszerkezet. Megjegyzem, hogy a másik célkitűzéssel, miszerint feleljen ez meg a nemzetközi elvárásoknak is, meg a külföldi jogirodalmi tapasztalatoknak is vagy értékeknek is, azzal is harmóniában van; tehát legyen egy perelőkészítő, perfelvételi szaka az eljárásnak, és majd ezt kövesse a fő tárgyalási szak, azzal a törvényben norma szintjén megfogalmazott, lehet, hogy bizonyos fokig illúzióval, hogy egy perfelvételi tárgyalás és egy fő tárgyalás lesz, és azon az egy fő tárgyaláson fejeződik majd be az eljárás. Persze ehhez át kell alakítani azt a gondolkodásunkat is, hogy mit is értünk mi majd tárgyaláson, polgári perben mit értünk tárgyaláson. Valószínűleg ez az új fő tárgyalás nem úgy néz ki, mint az eddigi gyakorlatunk, hogy háromnegyed órára, egy órára tűztük ki egy ügynek a tárgyalását, hanem minekután azt adja nekünk ez a törvény, hogy a tényállítási szak a perfelvételen megtörténik, tehát minden, a bizonyításnak az iránya már ismert lesz, ebből következően a bíró tudja, hogy tizenkét tanúval kell számolnia, és akkor nem háromnegyed órára fogja ezt a tárgyalást kitűzni, hanem a Pp. kifejezetten rendelkezik arról, hogy adott esetben már rögtön kitűzhet úgy tárgyalást, hogy több tárgyalási napra. Tehát ahogy a büntető szakágban már eddig is ismert volt, hogy nagy ügyet tárgyalunk és két-három napig tárgyalunk, akkor el tudom képzelni, hogy ez akkor azt fogja jelenteni, hogy nagy ügyet tárgyalunk, és az a fő tárgyalás egész napos lesz esetleg.

Megjelenik új jogintézményként az anyagi pervesztetés az alaki pervesztetés mellett. Az anyagi pervesztetés fogalmával, ezzel a jogintézménnyel ismerkednie kell a hozzánk fordulónak, ismerkednünk kell nekünk ezzel, és természetesen ezt majd tudnunk kell érezni, hogy hogyan alkalmazzuk. Számomra nagyon érdekes volt, láttam most felkészülve erre az ülésre az Országos Bírósági Hivatalnak egy kérdőívét, és ebben a kérdőívben szerepel az, hogy mennyi elfogultsági kifogás volt már anyagi pervesztetés okán. Nem beszéltünk erről, de ez azt feltételezi, legalábbis én így gondolom, hogy felvetődik az, vajon szokva vagyunk-e mi ahhoz, hogy a bíró „anyagi pervesztet”. Ne mondjam most a Pp.-t, ugye, de mi tartozik ebbe: beletartozik az, hogy

megmondja, hogy másképpen értelmezi azt a jogszabályhelyet, amit a fél ott hivatkozott. Tehát kijelent valamit. Erre eddig ráhúztuk azt, hogy prejudikált a bíró; most egy ilyen nagyon fontos megállapítást tesz. Mondja azt a bíró, hogy jelzem, hogy hivatalból vehetek figyelembe egyéb, most már a per anyagává tett tényeket - megint csak kinyilatkozik, és félő, hogy ez úgy csapódik le az eddigi hagyományok alapján, hogy most egy elfogult pervezetés történik.

Aztán tájékoztatja a feleket, hogy igen, megvan a jogállítasod, megjelölted a jogcímet is, de ez olyan pertárgy, amely mellett a bíróság dönthet másképpen, a kérelemtől eltérően is - tehát sokkal aktívabb lesz a bíró -, ha mindezt tudja úgy kezelni és hiszek benne, hogy fogjuk tudni úgy kezelni, hogy az egyik félnek ne jelentsen ez előnyt, a másiknak ne jelentsen hátrányt. Mert hiszen egy kontradiktórius eljárásban vagyunk: amit az egyik félnek adunk, azt a másiktól elveszük, ezt azért mi nagyon jól tudjuk. Azt hiszem, ebben a szellemiségben tudjuk majd ezt a jogintézményt kezelni. Már mondom, hogy egyetlen elfogultsági kifogás sem volt még anyagi pervezetés okán, hozzáteszem, hogy a vizsgált területen mindösszesen 67 olyan ügy volt, 67 ílyet tudtak azonosítani, ahol anyagi pervezetés történt. Ezeket nehéz azonosítani, mert ez nem jelenik meg alakszerűen, de higgyük el, hogy ilyen számban volt anyagi pervezetés. Szóval, ez a Pp., azt gondolom, egyrészt a felek felelős pervitelére kell hogy épüljön, másrészt pedig a mondottak szerint a bíróságnak az eddiginél aktívabb közreműködésére.

Ez megjelenik az alapelvek szintjén. Hosszú vita volt, hogy kell-e egyáltalán alapelv egy perjogi kódexben. Végül is a jogalkotó úgy döntött, hogy kell. Nem az én tisztem vitatni, ez legyen a jogtudomány tiszte, meg is teszi a jogtudomány ezt és vitatja, valószínűleg nem alaptalanul, ezt az alapvető rendszert, ami a Pp.-ben megjelenik. Mondjuk példának okáért kiemelten ilyen, tehát a tudományos életben vita tárgya a perkonzentráció elve. Ebben a gyakorlat számára jelentősége lehet megítélésem szerint, hogy ennek vannak veszélyei. Azzal, hogy alapelveként funkcionál a perkonzentráció elve, veszélyt jelent egy olyanfajta bírói attitűd mellett, ahol hangsúlyozottan jelenik meg, hogy koncentrált pervittel vigyük előrébb minél hamarabb az ügyet. Ez a határidők nagyon szigorú és szűk értelmezésével csapódhat le és mindennek a nagyon szigorú értelmezésével. Ezzel a per keretei ugyan korlátozódnak, csak ami mindig félelem, számomra különösképpen, hogy ha nagyon koncentrált a pervitel, lehessegetek mindent, ami zavaró, akkor figyelmen kívül maradnak, tehát nem lesznek a per részei olyan elemek, amelyek azért a jogvita végső eldöntéséhez feltétlenül szükségesek.

Számomra, és ez személyes vélemény, más az adott ügynek az adott ügyszámon való befejezése és elintézése és más az adott jogvita végső elrendezése. Mondom én, a jogtudomány képviselőivel maximálisan egyetértve, hogy legyen célja a pernek az, hogy rendezze a felek jogvitáját. Rendezze, ami azt jelenti, hogy hozzon a felek között jogbékét, megegyezést minden vitás kérdésben, ne csak egyre kapjanak választ, hanem éreznünk kell, hogy még nagyon sok válasz nélkül maradt kérdés van. Van egy ilyen veszélye ennek a kódexnek, ezt látnunk kell, de hinnünk kell abban, hogy e kódex jó alkalmazásával ez minimalizálható lesz. A gyakorlat számára nem ez a legfontosabb, hogy vannak-e alapelvek és azok között szerepel-e a perkonzentráció alapelve.

Arról beszéltem, hogy az anyagi pervezetést a törvény hogyan értelmezi, miben nyilvánul meg majd ez az aktív pervezetés. Egy kitanításban, egy kérdésben, nyilatkozattételre felhívásban, tehát erre mind-mind számíthat az egyébként hozzánk felkészülten érkező jogkereső. És akkor - hiszünk benne - ez egy jogbiztonságot hoz és valamilyen szinten pergazdaságosságot is, tehát az eljárások gyors befejezését.

Rögtön érdekes lenne átfordulnom egy másik kérdésre is, és engedje meg az OBH, hogy használjam azt a vizsgálati anyagot, amelyet egy első féléves munkafeltárás után készítettek. Három régiót vizsgáltak, tehát három pilot-bíróságot jelöltek ki. A Nyíregyházi Járásbíróságot, a Nyíregyházi Törvényszéket, a Veszprémi Járásbíróságot és Veszprémi Törvényszéket, a PKKB-t, a Budaörsi Járásbíróságot, valamint a Budapest Környéki Törvényszéket. Meggyőződésem, hogy ez egy jó választás, hiszen az ország különböző régióit szemlélteti.

Mit látunk az első félév eredményei alapján? Kétségtelen, hogy az aktivitás a bírósághoz fordulásban csökkent. In concreto ez azt jelenti, hogy ezekben a régiókban ezekre a bíróságokra az előző évhez képest jó 30 százalékkal kevesebb új Pp. szerinti keresetlevél érkezett. Óva intenek mindenkit attól, hogy ebből olyan következtetéseket vonjon le, hogy a felek nem mernek bírósághoz fordulni az új Pp. alapján. Mert persze, ez természetes, hogy van egy új Pp., amely alapján a perindításra - bizonyos esetektől eltekintve, amikor határidőhöz kötött -, nincs egy olyan kényszerűség, hogy nekem már most meg kell indítanom. Ebben a szituációban miért ne lenne az természetes, hogy még most vonakodok. Nem szükségképpen az a következtetés, hogy azért, mert ez az eljárási törvény elriaszt, hanem mert nekem erre készülnöm kell, fel kell készülni. Kétségtelen, hogy van ez a fajta elriasztó hatás is, mert azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az egykori panasznapokon megnőtt az ügyérkezés. Ezek kaptak új nevet. Hogy hívják? *(Dr. Gyarmathy-Tamási Eszter: Ügyfélszolgálat)* Ügyfélszolgálat napok. Az ügyfélszolgálat napokon viszont megnőtt az ügyérkezés. Tehát a felek, amellett, hogy ez a perrend főszabálya szerint a professzionális pervitelre épül, kötelező jogi képviseletre, azért igénybe veszik a bíróság eme segítségét. Hozzá kell tenni, azt is látjuk, hogy aztán majd bekapcsolódnak az ügyvédek ebbe az eljárásba, csak majd az eljárásnak egy későbbi szakaszában. Tehát van egyfajta most érzékelhető odaterelés, ezt vitathatatlanul látnunk kell.

Arról beszéltünk, hogy ez legyen egy koncentrált per, aminek része a pergazdaságosság, aminek része a gyorsaság is. Az is látható, hogy ha megvizsgáljuk, mennyi a három hónapon belül befejezett ügyek száma és aránya, akkor az az előző időszakokhoz képest, tehát a régi Pp. alkalmazásához képest, ez kevesebb lett. Azt gondolom megint, hogy nem szabad ebből messzemenő következtetést levonni, mert majd csak akkor leszünk abban a helyzetben, hogy megalapozott következtetést vonjunk le, amikor majd sok érdemi befejezésünk is lesz. Akkor, azt hiszem, az osztott perszerkezet mellett a végeredmény az lesz, hogy egyébként úgy általában a pertartamok csökkennek. Mert szükségképpen velejárója kell legyen ennek az osztott perszerkezetnek az, hogy ez az előkészítő szakasz hosszabb, ám az a bizonyos második tárgyalás, a fő tárgyalás, legyen az első vagy második, mindegy, mert nem szükséges perfelvételi tárgyalást kitűzni, az meg koncentrált lesz, akkor nem lesznek sokéves pereink. Tehát óva intek én személy szerint mindenkit attól, hogy most ebből az adatból messzemenő következtetésre jusson, hogy az eddigiek szerint maximálisan ma 10 hónap és 2 napos ügyeink lehetnek, ha január 1-jétől nézem praktikusán, hogy ezeken az ügyeken belül kevesebb az 1-3 hónap alatti befejezés.

Persze, aztán van ennek egy másik oldala is, ami már nyilván mindenki előtt ismert, mert nagyon széles körben elterjedt, hogy na, de ezen belül nagyon sok a keresetlevelek visszautasítása. Nyilván megint csak nem lehet elhallgatni a keresetlevél-visszautasítást, ez egy merőben új jogintézmény, új feltételrendszer megint. Hogy is néz ez ki a számok tükrében? Ha ebben a vizsgált időszakban a vizsgált bíróságokon volt, mondjuk, az új Pp. hatálya alá tartozó négyezer ügy, akkor a visszautasítás ötszáz-valamennyi volt. Ez természetesen így nagy számnak tűnik. De mi van a visszautasítások mögött? Kétségtelen, hogy a domináns, jellemző

visszautasítási ok, hogy a keresetlevél nem felel meg az alaki és a tartalmi követelményeknek. Mert milyen ez az új Pp.? Ez az új Pp. nagyon strukturált és nagyon didaktikus. Helyenként, szabad ezt személyes véleményként megjegyezni, kicsit túl didaktikus. Túl didaktikus, ami azt jelenti, hogy a bírót is, mindenkit egy picit elkényelmesít, azt jelenti, hogy ha itt van egy fogalommeghatározás, akkor elvárom, hogy mindenhol ugyanaz a fogalom és ugyanabban szerepeljen. Tehát kicsit a kreativitás ellen ható ez.

S ebből adódóan kétségtelen, az első nekifutásra, abból a megfontolásból is, hogy most egy professzionális pervitelre épülő eljárási kódexünk van, a bíróságok elvárták, hogy a keresetlevél a Pp.-ben írt struktúra szerint, ami tartalmaz bevezető részt, érdemi részt, záró részt, tehát ilyen strukturáltságban, és azon túlmenően ugyanebben a sorrendben, mint ahogy a Pp. ezt megmondja, tartalmazza. Nyilván azért sem ördögtől való ez a gondolkodás, mert ha nézzük a járásbírói szintet, ahol nincs jogi képviselője a félnek, és nyomtatványt ad be, a nyomtatvány ezt a fajta strukturáltságot hozza. Akkor - mondják kollégák - miért ne várnánk el ugyanazt a jogi képviselővel benyújtott keresetlevél kritériumrendszeréért? Különösképpen, ha hozzátesszük - és akkor megint emlékeztetek arra, hogy azt mondtuk, hogy ha az egyiknek adok, akkor a másiktól elveszek -, hogy akkor nézzük az ellenkérelmet: az ellenkérelemmel kapcsolatosan ugyanazt a struktúrát kívánja meg a Pp., akkor ez megkívánná így strukturálni, ebben a sorrendben, és már előrébb haladnánk. És itt van az a veszély, amelyet előre vetítettem, hogy ha azt mondjuk, hogy a perkonzentráció nagyon fontos, ha ezt túlhajtjuk, akkor ennek az lesz az eredménye, hogy elvárjuk, hogy ilyen sorrendben legyen.

Ezen a vitán túl vagyunk. Most már én hiszek benne, hogy megnyugvásra jutott a bírói kar abban, hogy ezt rugalmasan kell kezelni, vagyis hogy ez nem egy sorrend. Egyet vizsgálunk: hogy megfelel-e minden tartalmi követelménynek. Legyen meg az elkülönítés, de nem feltétlenül abban a sorrendben, és ha minden tartalmi feltétel azonosítható, az a keresetlevél akkor befogadható. Hozzá kell tenni - és most már előre is szaladok -, hogy ebben a kérdésben nagyon kevés sansza van a másodfokú bíróságoknak, hogy ők konkrét ügyben foglaljanak állást, mert okos ügyvédként - mondom én persze, hogy ez a helyes ügyvédi reakció -, ha elutasítottak, nem a fellebbezés lehetőségét forszírozom, ami persze elvileg, az elvi siker érdekében nagyon fontos lehet, és nekünk, mondjuk, a Kúriának, amely azt szeretné, hogy elvi irányítást tudjunk gyakorolni, fontos is lenne, de praktikusan neki fontosabb az, hogy beadom újra a keresetlevelet, merthogy haladjunk.

S akkor szabad legyen előreszaladnom: tulajdonképpen egy kérés lenne, kérem a jogalkotó segítségét, hogy igen, de az ügyvéd eme kis praktikus lépésének van 10 százaléknyi illetékvonzata, mert amikor a bíróság visszautasítja a keresetlevelet, annak az illetéktörvény mostani állapota szerint 10 százaléknyi mérsékelt illeték a következménye. És ez meg akkor sem mentesíti a felet, ha 30 napon belül benyújtja újra a keresetlevelét. Magyarul, átmenetileg igaz - persze ebben benne van az, hogy akkor hibáztunk; ha hibáztunk, akkor ez a per most 10 százalékkal drágább lett, mint ezelőtt. De hiszünk abban, hogy az OBH elnökének ama kezdeményezését a jogalkotó támogatni fogja, hogy az illetéktörvényt módosítani indokolt, és ezt a 10 százalékos mérsékelt illetékre vonatkozó szabályt kiiktatja az illetéktörvényből. Hozzá kell tegyem, hogy ez a módosítási indítvány sokkal korábbi, mint az új Pp. hatálybalépése, tehát ettől teljesen függetlenül is - mint ahogy az imént elmondtam - időszerű és föltétlenül indokolt ennek a szabálynak a törlése. Hiszen miről van szó? A perek nagy része azért kis pertárgyértékű. Sok kis per, sok kis pertárgyérték. Ott az illeték 10 százaléka nem nagy összeg. A bíróság dönt az illeték mérsékléséről, dönt a megfizetéséről, és próbálja ezt behajtani. Miért kerül sor illetékfizetési

mérséklésre? Azért, mert az a hiánypótlás oka, hogy nem róttta le a keresetilletéket. Tehát még nincs is itt nálunk az illeték, akkor még ezt a mérsékelt illetéket be kell hajtani, aminek a költségei sokkal nagyobbak, mint amit el lehet érni ezzel a 10 százalékkal. És akkor most tegyük hozzá az új perrendtartást, ahol van egyfajta másféle értékelése is ennek a 10 százalékos illetéknek. Szeretném kérni önöket, hogy támogassák az OBH elnökének ebbéli javaslatát.

Tehát a visszautasítások: én azt hiszem, nyugvópontra fognak jutni.

Beszélni szeretnék még arról, hogy miben segítjük a bíróságainkat, a bíráinkat, milyen eszközeink vannak, hogy egy egységes értelmezés kialakuljon; erre majd visszatérnék.

A határidőről volt szó, a pertartamról, és arról, hogy a három hónapon belüli befejezések száma csökken. Az is látszik most, ebben nagyon jelentős szerepe van annak, hogy a törvény az ellenkérelem előterjesztésére 45 napos határidőt biztosít: ez sok, ez a határidő hosszú, legalábbis a mi aspektusunkból, a per időtartama szempontjából feltétlenül sok. Tudom, bíróként mindig gondolnom kell arra, a másik oldalról is át kell gondolnom ezt a dolgot, és a magam részéről ezt át is gondoltam, hogy persze egy nagyon észszerű határidőt kell keresni, mert azért bele kell gondolnunk, hogy a másik fél - ugye, alperesről van szó -, az alperes kap egy keresetlevelet, általában azért nem derült égből villámcsapásként kapja. Ugye, a bíróságtól mindig azt várják, hogy nagyon gyorsan fejezzük be az ügyet, és a pertartamot számon kérik rajtunk; gyakran persze joggal, a hosszú pertartamot. De azért azt is tudni kell, hogy a jogvita nem ott kezdődik, amikor a keresetlevél megérkezik a bírósághoz, nem tudjuk, hogy addig hány éves vita volt megelőzően a felek között. Úgyhogy azért az alperest nem feltétlenül váratlanul éri, hogy most per lett belőle, ámde azért nem készült arra - jó, már jelezte, hogy gondolkodik egy kártérítésen, de hogy erről holnap meg is érkezik a keresetlevél, arra nem számított. Most akkor nekiáll először is ügyvédet keresni, azt, akiben megvan a bizalma is, és ezt elő kell terjeszteni. Ehhez persze idő kell. Biztosan nem egy nagyon szűk idő, hiszen mindnyájan tudjuk, hogy az életünk nagyon betáblázott, tehát nehéz ezt kezelni. De ha a mi oldalunkról nézzük és a felperes oldaláról nézzük, meg egyáltalán az összes szereplő, mindenki oldaláról, ez a pertartamot növelő intézmény, különösképpen, ha addig egy inaktív időszak van. Tehát beérkezik az ellentmondás is, és mégsem tud a bíróság továbblépni; de ez már szakmai kérdés, hogy mikor tudnánk ezen a szabályon túllépni, hogy ott álljanak az ügyek. Mert az már kétségtelenül látszik ebből a vizsgálatból, hogy igen, 45 napig az alperesnél van a labda - bocsánat a kifejezésért -, és ezek után viszont azt kell látni, hogy a bíróság rövid időn belül, tehát jellemzően 30 napon belül tovább tudott lépni. Tehát akkor az csak azt mutatja, hogy itt egy elvesztett idő van a pertartam egészében. Azt gondolom, ez is egy törvénymódosítási javaslat része lesz, és mindenképpen, mind a két oldal szempontjait figyelembe véve megfontolandónak és támogatandónak vélem.

Milyen problémáink vannak? A visszautasítás kérdése szembetűnő, amiben már, azt mondom, lezárultak a szakmai viták, de még tovább kell gondolkodnunk.

A perfelvétel lezárása hogyan történik, ennek a perfelvételi szaknak a lezárása? Még ez sem hiszem, hogy kiforrott lenne. Mennyiben történik egyidejűleg a per addigi adatainak az összefoglalása, ami alapján még koncentráltabban tovább lehetne lépni?

A bizonyítás kérdésében még nincsenek konkrét tapasztalataink, hiszen idáig még nem jutottunk el, azon belül is, mondjuk, a szakértői bizonyítással kapcsolatban. De majd mindjárt beszélek arról, hogy milyen kérdéseket beszélünk már meg, akkor abból látszik, hogy ez a témakör ma még hipotetikus, tehát csak előrevetítjük, de azt mutatja, hogy nagyon sok problémát fog felvetni. Ennek már nyilván gyakorlati

jelentősége van, mert a gondnoksági perek olyanok, amelyek indultak, és ezek egyébként gyors befejezést igényelnek is ezek a perek, meg eddig így is történt.

Vannak ezt gátló elemei ennek az eljárási kódexnek és vannak olyan bizonytalanságok az értelmezésből, amelyek ezeket gátolják. Ez megint egy olyan terület, amellyel eddig is nagyon sokat kellett foglalkoznunk.

Hadd beszéljek magunkról, a Kúriáról. Eddig csak bemutattam, hogy milyen újdonságot hozott az új Pp., de azt a számunkra legfontosabbat nem említettem, hogy a felülvizsgálati eljárás - egyébként meg kell mondanom, hogy mindenben a mi javaslatunknak megfelelően - átalakult. Egy vegyes modell alakult ki, ami szerint az ügyeknek egy jelentős hányadában... Itt a vagyoni perekre gondolok, a vagyoni perekben belül az ötmillió forint alatti pertárgyértékű perekre, amelyek lehetnek bizonyos szempontból kevesek valakik számára, másoknak meg ez az egész életét jelentheti. Azt szoktam volt mondani, hogy az én kedvenc területem az öröklési jog, ott nincsenek általában olyan nagy pertárgyértékeink, hogy sok tízmillió és sok százmillió forint, de lehet, hogy az a hárommillió forint egy ember egész életének a munkája. Egy örökösnek ott valahol falun a háza és mindene benne van és annak a végrendeletnek az érvénytelenségétől a nulla vagy minden dől el.

Ezek az ügyek pertárgyértéktől függetlenül tehát vethetnek fel olyan elvi kérdést, amelyben az egységes irányításra szükség van. Ezt a jogalkotó belátta és ennek megfelelően biztosítja a befogadás lehetőségét, tehát kérelemre, most már egy diszkrecionális joggal, a Kúria dönthet úgy, hogy noha ez főszabály szerint kizárt a felülvizsgálat köréből, mégis érdemben tárgyalja az ügyet. Viszont a törvény értelemszerűen ennek a szigorú kritériumrendszerét alkotja. Mi pedig köteleességünknek tartottuk, hogy előre, tehát már 2017-ben kollégiumi véleményt alkossunk arról, hogy a törvényben megfogalmazott egyes feltételek milyen konkrét kritériumokat foglalnak magukban, tehát milyen teszten kell átesnie egy ilyen fajta befogadásnak, engedélyezés iránti kérelemnek ahhoz, hogy a Kúriánál ez sikerre vezessen. Hiszen ez a mérlegelési jogkörünk nem lehet korlátlan, ez a mérlegelési jogkör jól kiszámítható kell hogy legyen. Ennek a jól kiszámíthatóságnak a jegyében alkottuk mi ezt a kollégiumi véleményt, hogy lássa a hozzánk forduló, hogy akkori tudásunk szerint, ezt azért hozzá kell tenni, mikor tartunk egy kérelmet befogadhatónak és ilyen módon a kizáró szabály ellenére is érdemben elbírálgathatónak.

Mit tett eddig a Kúria? Engedjék meg, hogy elmondjam, nemcsak azért, mert itt vannak, hanem egyébként is elmondtam volna. Az Országos Bírósági Hivatal kiemelten kezelte ezt a fajta felkészülési programot. Az Országos Bírósági Hivatal égisze alatt készült egy elektronikus tananyag bírák számára. Ez hozzáférhető, folyamatosan megújul, követ mindenféle módosítást, az állásfoglalásainkat beépítik, kiválóan hasznosítható anyag. Az OBH elnökének rendelkezése alapján az egyes törvényszékeken műhelyek alakultak, folyamatosan foglalkoznak az aktuális kérdésekkel.

És akkor mit tett a Kúria, visszatérve az előző gondolatra? Először is 2017-ben felülvizsgálta az összes eddigi elvi iránymutatását, hogy ez az új Pp. hatálya alatt fenntartható-e avagy sem. Ennek alapján két jogegységi határozatot hozott. Az egyik az 1/2017-es polgári jogegységi határozat, ez a gazdagabb, mert ebben szerepelnek azok, amik a mi kollégiumunknak a korábbi elvi irányítási eszközei voltak. Tehát jogegységi határozattól egészen a kollégiumi véleményekig, sőt még az egykori tanácselnöki értekezleti állásfoglalásokra is kiterjedt ez a felülvizsgálatunk. Megmondjuk, hogy melyek azok, amelyeket az új Pp. alkalmazásában - megint hadd tegyem hozzá, az akkori tudásunk szerint, mert e mögött nincs gyakorlati tapasztalat, vagy nem volt akkor, nem lehetett - irányadónak tekintettük, és melyek azok, amelyeket nem.

Hadd ragadjam meg itt a lehetőséget, hogy elmondjam: azokkal kapcsolatban, amiket nem tartunk irányadónak, minden egyes revíziónál az volt a megközelítésünk, hogy az nem azt jelenti, hogy most kidobjuk és abban semmi hasznosítható nincs. Ma már vagy nincs teljes összhangban a normaszöveggel, vagy éppen azért, és ezt ne felejtsük el, helyeztük „hatályon kívül”, idézőjelben, mert a jogalkotó beépítette azt. Azért ez számos esetben így volt. Tehát ami eddig egy jogegységi határozatban volt, azt a jogalkotó átvette. Különösképpen, mint mondtam, kicsit túl didaktikus ez a törvény, tehát mindaz, amit el kell magyarázni, azt a törvény megteszi és ezért átvette. Akkor meg ezért helyeztük hatályon kívül. Tehát jelzem, hogy ami hatályon kívül helyezett, az nem azt jelenti, hogy kidobandó, az felhasználható, de tudjuk, hogy az új Pp. alkalmazásában nem tekintjük irányadónak.

Aztán van egy közös, a 2/2017-es közigazgatási-munkaügyi-polgári jogegységi határozatunk. Tehát amikor a másik kollégiummal közös iránymutatásunk volt és annak a felülvizsgálata vált szükségessé, ezt is megtettük. Amint azt említettem, a felülvizsgálat kérdésében legalábbis törekvése szerint teljes körűen a jogintézményt körbejárva megalkottuk ezt a bizonyos 2/2017-es PK-véleményünket, ezt tettük 2017. november 13-án. Tehát már közel egy évvel a hatálybalépés előtt ezt a fajta tesztet a jogkereső elé tártuk, meg persze magunk elé is, hogy ehhez tartjuk majd magunkat.

Már 2017. július 7-étől kezdődően a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezlete, mondhatni, negyedévente tematikusan, kizárólag a Pp. jogértelmezési kérdésével foglalkozó üléseket tart. Hol tartunk? Százhetvenhat állásfoglalásnál tartunk. Ebből lehet azt a következtetést levonni, hogy nagyon sok ez az állásfoglalás, akkor tehát ennyi baj van a Pp.-vel. Nem biztos azonban, hogy ennyi baj van vele, mindenesetre jelzi, hogy nagyon sok értelmezésre váró kérdés van ebben a Pp.-ben. Hozzá kell tennem és hangsúlyoznom: nem, ezeknek a kérdéseknek a zömét még nem a konkrét tapasztalat hozza, hanem a felkészülés alapján vetünk fel kérdéseket. Gondolkodunk előre. *(Dr. Becsó Károly megérkezik. - Elnök: Elnézést kérünk, csak megjött a hiányzó tagunk!)* Foglaljon helyet! Bocsánat, hogy átvettem az elnök asszony szerepét. *(Derültség.)* Nem, nem vettem át az elnök asszony szerepét, de örülök, hogy helyet foglal a képviselő úr. Szóval ezeknek egy jelentős részét nem a gyakorlat hozta még felszínre, hanem az előre gondolkodás, amikor még bizonytalanok vagyunk és kérdezzük egymástól és adunk állásfoglalásokat, adtunk ilyen számban állásfoglalásokat. Ezek az állásfoglalások nem belső használatúak, mindenki számára hozzáférhetőek, minden fórumon publikáljuk ezeket. Hozzátevé, hogy ezek vélemények, ezek nem kötelezőek, ezekhez semmilyen kötelező hatály nem kapcsolódik.

A Kúria elnöke - összhangban azzal is, hogy 2016-ot a konzultáció éveként hirdette meg - konzultációs testületet hozott létre a Pp. vitás jogértelmezési kérdéseire. Nekem jutott az a szerep, hogy vezetem ezt a testületet. Ez egy kiváló testület azért, mert ebben a bírói hivatás minden szintjén ítélkező kollégák ott vannak. Tehát most a Kúria bevon bírakat, nemcsak mi próbáljuk megmondani - annál is inkább, mert nem vagyunk abban a helyzetben, hogy gyakorlati tapasztalatunk legyen -, hogy hogyan látjuk ezeknek a kérdéseknek a megoldását. Ez egy visszafogottabban működő testület, mint a civilisztikai értekezlet. Az eddig közzétett állásfoglalásaik száma 55. Több soron nekiszaladunk ezeknek a kérdéseknek és próbálunk kiérleltebb válaszokat adni.

Újabban egyre inkább azzal szembesülnünk, hogy még nem kell választ adnunk, mert érezzük most már, hogy csak akkor van létjogosultsága választ adnunk, amikor már „hús-vér” kérdés is van mögötte, tehát igazi, a valóságban felmerült és nem hipotetikus kérdés. Folyamatosan működik ez a testület.

Azt még el kell mondanom, hogy az Országos Bírósági Hivatal elnöke javaslatot tett a Kúria elnökének, hogy vizsgálja meg, szükségesnek tartja-e jogegységi eljárás indítását a vitathatatlanul divergáló gyakorlatot illetően, ami a visszautasítás körében kialakult. Azt vállalom, a személyes javaslatom az - és ezt a Kúria elnöke akceptálta -, hogy nem tartjuk még időszerűnek, hogy ebben a kérdésben jogegységi határozat szülessen, tehát jogegységi eljárás folyjék. Hiszen az elvi irányítási eszközeink közül ez a legszigorúbb, a legsztriktebb, mindenki számára kötelező egy jogegységi határozat. Ahhoz azonosítanunk kell a problémát, és ehhez képest úgy látjuk - a magam részéről ezt támogatom, és hiszek abban, hogy elnök úrnak a támogatását is elnyerjük -, hogy ezt a kérdést joggyakorlat-elemző csoport vizsgálja. Tudniillik az elvi irányítási eszközök között szerepel ez az egyébként leglágyabb, legszoftabb irányítási eszköz, a joggyakorlat-elemzés, de hiszek abban, hogy most akkor tudunk előrelépni, ha meg tudjuk vizsgálni, hogyan alakult a gyakorlat. Évente hirdeti meg a Kúria elnöke törvény szerint a joggyakorlat-elemző csoportok tárgykörét, ezt akkor januárra indíthatja; tehát egy év tapasztalata alapján, hiszek abban, hogy fel tudjuk tárni a joggyakorlatot. És annak persze lehet az eredménye, mint ahogy számos eddigi joggyakorlat-elemzésnek volt az a következménye, hogy javaslatot tettünk vagy jogegységi határozat hozatalára, vagy valamilyen tárgykörben kollégiumi vélemény alkotására, adott esetben jogszabály, ez itt akkor azt jelenti, hogy a Pp. módosítására.

Jeleztem azt, hogy tudok arról, kettőt említettem - az egyik a 45 napos határidő, a másik a 10 százalék volt; a 45 napos határidő a Pp.-t érinti, a 10 százalék az illetéktörvényt -, ahol van már határozott előterjesztési szándék mindenképpen; nyilván lesz több is. Én azt szeretném, ha a jogalkotó nyitott lenne ezekre a kezdeményezésekre, amelyek nem biztos, hogy ez teljeskörűen azt jelenti, hogy valamennyi kérdés feltétlenül jogszabály-módosításért ordít. Nagyon sok kérdést tudunk kezelni értelmezéssel. Az egyik legelső civilisztikai kollégiumhoz érkező állásfoglalásunk volt, első megrémülésünk: hova tartoznak a birtokvédelmi perek, melyik hatáskörű bírósághoz? Ha a törvényt nézem, az első pillanatban azt gondolom, hogy hát törvényszék, mert a törvényszék az általános hatáskörű bíróság, és az a járásbíróság, amit a törvény kifejezetten felsorol. S akkor megrémülünk, mert nem akarjuk, nem akarja a jogkereső, hogy a kutya ugatása miatt föltétlenül a törvényszékre kelljen menni, majd pedig az ítéletábrára kelljen mennie; mint ahogy azt sem hiszük, hogy törvényszéknek kellene ezekkel a kérdésekkel foglalkoznia. De aztán arra rájöttünk, hogy ez a törvény sokkal intelligensebb annál, mint első blikkre, mert akkor gondolkodunk: azt mondjuk, hogy milyen ügyeink vannak a polgári ügyek között? Vannak vagyoni jogi pereink, vannak személyi állapoti pereink, meg személyhez fűződő jogi perek. Akkor hova tartozik a birtokháborítás? Az utóbbi kettőbe nem, akkor ez nyilván vagyoni jogi per. Akkor erre már nem vonatkozik az értékhatárbéliség, tehát ez nem egy 30 millió forintot felüli, hanem 30 millió forintot aluli, ergo már meg is találtuk, hogy ez a járásbíróság által tárgyalható. Azt hiszem, ez akkor ilyen módon, ilyen értelmezéssel viszonylag gyorsan a helyére került.

Persze aztán tudom, most is felvetődik az a kérdés, ma még szerintem hipotetikus: mi legyen a gyermektartásdíjakkal? Mert ha a gyermektartásdíj vagyoni jogi per - ugye, e logika mentén az vagyoni jogi per -, a pertárgyérték az egy évi tartás ellenértéke - és mi van, ha ez 30 millió forintot felüli? Akkor ezek szerint a gyermektartásdíjperek átmennek a törvényszékre. De ugye vegyük hozzá, hogy azért nem hiszem, hogy 30 millió forintot felüli éves gyermektartásdíjakról kellene a mindennapjainkban beszélni; megkockáztatom, hogy még nem volt olyan perünk, ahol az egy évi pertárgyérték gyermektartásdíjban 30 millió forint lett volna. Megítélt biztosan nem; lehet, hogy kereseti kérelem előfordult ilyen. De nem érzem ennek azt

a fajta súlyát - személyes véleményem, tehát ne úgy értékeljék, hogy én most itt állást foglaltam egy eseti jogszabály-módosítási kérdésben -, hogy ez feltétlenül és most már azonnal törvénymódosítás iránt kiáltana.

Az illetéktörvényt említettem.

A Pp.-re utaltam.

Egy fontos kérdésben, bár az nem országgyűlési kérdés, szeretnék a segítségüket kérni: ez pedig a nyomtatványrendelet módosítása. Hiszek abban, hogy most olyan stádiumban van, hogy konszenzus van a minisztérium és a bíróságok és az ügyfelek igényeit ismerő Országos Bírósági Hivatal szakemberei között, és olyan tervezet készült, amely már felhasználóbarát mind a két oldalon, az ügyfél ki tudja tölteni, ugyanakkor a bíró számára alkalmas lesz, és úgy lesz alkalmas, hogy nem lesz benne tizenkét üresen hagyott lap, csak azért, mert az adott ügyben értelmezhetetlen kérdésekre vonatkozik; helyette legyen az adott ügy specialitásaihoz igazodó űrlap. Ez a munka tudtommal előrehaladott stádiumban van. Én azt szeretném, ha ezt támogatnák, hogy ez meg is valósuljon.

Azt hiszem, sok mindenről igyekeztem beszélni, de hadd mondjak még valamit. Azt hiszem, azzal lehet befejezni - ugye, most tíz hónappal vagyunk a Pp. hatálybalépése után -, hogy Plósz Sándornak idézném az 1927-ben, tehát másfél évtizeddel későbbi gondolatát, hogy mire int a '11-es Pp. kapcsán. Azt mondja: egy perrend sorsa nemcsak annak betűitől, hanem azok egyéniségétől is függ, kik hivatva vannak annak életet adni: a bíraktól, és hozzá kell tennem, az ügyvédektől is. Köszönöm szépen a figyelmüket.

ELNÖK: Mi köszönjük a rendkívül tartalmas beszámolót. Nagyon sok kérdést írtam föl, és ön majdnem mindegyikre válaszolt, pedig még azt sem tudta, hogy mit írtunk föl; és különösen a zárszavát is nagyon köszönöm. Mégis azt kérem képviselőtársaimtól, átadom a lehetőséget: a kérdést és a véleményt egyben tárgyalhatjuk, ugye? Ezzel egyetértenek a képviselőtársaim? *(Nincs ellenvetés.)*

Akkor most átadom képviselőtársaimnak a szót, és majd utolsóként én fogok kérdezni. Varga László képviselő úr jelentkezett.

Kérdések, észrevételek, reflexiók

DR. VARGA LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm szépen a nagyon tartalmas tájékoztatót. Nagyon sok mindent megtudhattunk, és én is úgy vagyok vele, hogy fogok néhány kérdést föltenni, de ezeknek a feltételétől részben és teljes egészében nyilván óvakodnék vagy óvatosabban tenném föl, mert többször utalt rá, hogy nagyon sok minden előtt állunk, illetve nem gyűlt össze annyi tapasztalat még, hogy nagyon mélyen érdemben belemehetnénk ebbe. Mindenesetre nagyon korrekt volt az is, hogy nagyon tartózkodó volt a már hatályba lépett jogszabálynak az elemzése vagy minősítése kapcsán ilyen értelemben.

Nyilván én ellenzéki képviselőként is, meg olyan frakciónak a tagjaként, amelynek képviselői sok kritikát megfogalmaztak az országgyűlési vita során, nagyon kíváncsi lennék most arra a részletes véleményre, amit az eredeti előterjesztés kapcsán benyújtottak. Ugye, úgy fogalmazott az elején, hogy ennek egy részét, az észrevételeik egy részét azért figyelembe vették, másokat nem. *(Dr. Orosz Árpád: Igen.)* Szerintem érdekes lenne most áttekinteni az albizottságnak a hatálybalépéstől számított tíz hónap távlatából ezt a véleményt. Én nem találtam ezt az interneten; lehet, hogy akkor ezt az országgyűlési képviselők valahogy elérték vagy megkapták. *(Dr. Orosz Árpád: Ez a minisztériumba ment.)* A minisztériumba ment.

ELNÖK: Erről a 176 pontosról van szó?

DR. VARGA LÁSZLÓ (MSZP): Nem, amit előzetesen készítettek, a jogszabály vitájához; szerintem azt érdemes lenne majd megnéznünk.

Ezt csak azért mondom így, mert lehet, hogy nagyon sok mindent rövidíthet a későbbiek során. Az értelmező állásfoglalások nagyon nagy száma nyilván a sok értelmezésre váró kérdés miatt van, bár egyébként lehet, hogy a sok korrekció és pontosítás szükségessége miatt is fogalmazódhattak meg. Szerintem az egy helyes dolog volna mindannyiunknak, ha a jogegységi határozatok előtt talán az Országgyűlés is proaktívabb lenne ebben, tehát ha látjuk, hogy mik a problémák ezekben az értelmező állásfoglalásokban. Egyébként most is van egy Pp.-módosítás, most vettük tárgysorozatba. *(Elnök: De ez nagyon szűk körű!)* Nagyon szűk körű. Csak azt akarom mondani, hogy vélhetően azért időről időre az Országgyűlés napirendjére kerülnek majd ilyen típusú előterjesztések. Lehet, hogy mondjuk jövő tavasszal, még a jogegységi határozatok előtt ezt érdemes az Országgyűlésnek áttekintenie. Tehát csak azt akarom erősíteni, hogy szerintem helyes, ha az albizottság még most ebben az időben, az őszi ülészak során tárgyalja ezt a kérdést.

Nagyon szűk körben azért néhány kérdést feltennék, de részben beszélt tényleg mindenről, azt gondolom, és teljes értékű volt ez a tájékoztató, amit még egyszer megköszönök.

A pilotvizsgálatok kapcsán elhangzott, hogy 30 százalékkal kevesebb ügy érkezett az első fokú polgári peres ügyszakban. Tényleg nem akarok predesztinálni, mert ennek tényleg sok oka lehet, erre utalt, de érzi-e azt esetleg, hogy mondjuk a megváltozott és eléggé szigorú formai követelmények lehetnek-e ennek az okai. Utalt arra, hogy a gyakorlatban kialakult, tulajdonképpen a tartalmi elemek már megvannak, de akkor a sorrendiséget nem vizsgálták, ezért mégis adódik ez a kérdés. Szerintem nekünk elsősorban azt kell vizsgálni, hogy az állampolgárok hogy tudnak élni a jogaikkal, és ebből a szempontból ez nem mindegy. Ez a 30 százalékos csökkenés szerintem egy komoly szám. Pláne, ha még hozzávesszük az elutasításokat is, amelyeknek egy jelentős része nyilván hibákból fakadhat, de lehet, hogy szintén a szigorodó formai követelmények ennek az okai.

Tehát szükségesek-e ennyire szigorú formai követelmények, illetve változtatnának-e ezen, ha tehetnék? Óvatosan próbálok fogalmazni, mert lehet, hogy nem fog ilyen típusú kritikát megfogalmazni, de tegye nyugodtan, azt kérném. Tehát ha javaslata van ebben, akkor beszéljünk róla.

Nézem a kérdéseimet, meg pipálgatom közben magamnak, amiket tényleg abszolút proaktívan ön maga felvetett és megválaszolt, amit még egyszer köszönök. Egy körülményről talán tájékoztatnám, mert az Országgyűlés előtt folyamatban van egy törvényjavaslat, ami érdekes ebből a szempontból és részben érinti a Pp.-t. Nem nagyon fontos javaslat ez. Az eljárás elhúzódása miatti vagyoni elégtétel kapcsán tárgyal az Országgyűlés most egy javaslatot. Azt sem zárom ki, hogy már kedden erről végszavazás lesz akár. A javaslat szerint a legalább öt évig elhúzódó polgári per után járhat a feleknek a per elhúzódása miatt vagyoni elégtétel. Beszélt arról, hogy nagyon sok esetben 3 hónapon belül is befejeztek pereket. Ez egy nagyon komoly szám, bár csökkenő. Tehát most kevesebb 3 hónapon belül befejezett perről beszélt az új Pp. szerint. Nem nagyon sok-e ez az öt év? Ez egy objektív szám. Vagy hogy mondjam? Objektív kérdés innentől ennek a jogszabálynak az elfogadása után az elhúzódás miatti vagyoni elégtételek köre, míg mondjuk az európai bírósági gyakorlatban azért sokszor szubjektív körülményt is vizsgáltak. Öt év bizonyos ügykörökben irreálisan hosszú idő. Ezt akarom ebből a hosszú körmondatomból kihozni. Tehát mi a véleménye erről? Nem tartja-e irreálisan hosszú időnek ezt? Elhúzódhatnak bírósági

ügyek négy évig is, polgári peres ügyek, de egyébként attól még irreálisan hosszú időnek minősülnek.

Ennyit szeretnék most első körben. Nagyon köszönöm a tájékoztatóját. Tényleg azt tudom mondani, hogy nagyon tartalmas volt és rengeteget tudtunk meg belőle. A többi kérdést gyakorlatilag kihúztam, ismétlésekbe meg nem bocsátkozom. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azt javasolnám, ha egyetértenek a képviselőtársaim, hogy egy-egy kérdésre válaszoljon a kollégiumvezető-helyettes úr, hogy ne maradjon ki semmi. Úgyhogy, ha tisztelettel kérhetem, Varga László képviselőtársam kérdésére válaszoljon.

DR. OROSZ ÁRPÁD vezetőhelyettes (Kúria Polgári Kollégiuma): Köszönöm szépen. Jelezttem, hogy a Kúriára összesen 4 ügy érkezett. Egyik ügyet sem tudtuk még befejezni, mert mind a 4 sajtó-helyreigazítási ügy. Így is készültünk. Tehát ezek azok az ügyek, amelyeket megfognak indítani, mert a perindításnak van határideje. Meg is indították. Ilyen értelemben azzal nem találkoztunk, hogy bármely bírósághoz fordulás azért szenvedett volna csorbát, mert a Pp. ezt akadályozta. Ezért nem hangsúlyozom túl azt a 30 százalékos csökkenést, mert vannak más perek, amelyeknél viszont a fél gondolkodhat, nincs semmilyen kényszerítő körülmény, hogy most indítsa meg a pert. Készül. Valljuk be, készül az ügyvéd az új polgári perrendtartásból.

Most egyetlenegy pontot sem jelölnék meg a Pp. 170. §-ából, ami a keresetlevél kellékeit tartalmazza, hogy na, azt tessék kivenni. De példának okáért azt rögtön látnom kell, hogy miből is adódtak az első napok, hetek visszautasításai. Volt egy olyan, hogy „azonosító adatok”. Nem tudtuk, hogy mit is akar ezzel mondani. A „nemtudtuk” kifejezést akkor magamra is veszem. Tehát nem tudtuk, hogy mit is akar ezzel mondani, holott csak annyit kellett volna tudnunk, hogy ennek a Pp.-nek van az elején, a 7. §-ban egy értelmező rendelkezés, és az igen gazdagon felsorolja azokat az azonosító adatokat, amelyek egyébként azért kellenek nekünk, mert leginkább majd a per előrevitelét szolgálják, mert ebből tudunk pontosan idézni, ebből épülhet fel majd reményeink szerint az az adatbázis, amely alapján talán könnyebb lesz és talán ez is a pertartamot csökkentő lesz, hogy generálódik már az ítéletünknek is a fejrésze és így tovább.

Tehát először is értenünk kell, magamat, mindenkit beleértve, vállalom, hogy abban a stádiumban vagyok, hogy még ezt meg kell értenem, összességében kell megértenem. És aztán az még mind kevés lesz, mert egy kódex akkor működik, ha nemcsak értjük, hanem már érezzük is. Ez az érzés vitathatatlanul hiányzott szerintem az első hónapok visszautasító végzéseiben, és lehet, hogy még sokáig visszaköszön ennek az "érezzük a törvényt" érzésnek a hiánya. Ebből lesz olyan hatás, hogy igen, úgy értékelte a fél, hogy a bírósághoz fordulásának joga csorbult és ennek ez a kódex volt az oka, de erre fel kell készülnünk, fel kell készülni a hozzánk fordulónak, az ügyvédnek és vállaljuk, hogy ebből fel kell készülnünk nekünk is. Ezen dolgozunk.

Az öt év persze sok. Természetesen sok az öt év. De mi, azt hiszem, ettől kicsit hosszabb javaslatot tettünk, azt szeretnénk, hogy lenne hosszabb ez... Hogy hívjuk ezt a jogintézményt? (Dr. Gyarmathy-Tamási Eszter: *Vagyoni elégtétel.*) Vagyoni elégtétel a per elhúzódása miatt. Tehát azt szeretnénk, hogy lenne ez a polgári perben még ennél is hosszabb. Mert bizonyos idő után, ha alaposan nézzük az ügyeket, tetten érhető mind a bíróság, mind a fél és mondhatnám, hogy mind a fél, mind a bíróság mulasztása, inaktivitása is, amikor leül egy per.

Ez a kódex, ha tud jól funkcionálni, alkalmas lenne arra, hogy igen, minden ismert legyen, mindent kiterítsünk már a perfelvételi szakaszban és ez alapján döntsön a bíróság. Hozzáteve - és azt vállalom -, hogy igen, ennek hatására nem lesznek majd meglepetésítéletek, hiszen arról még talán nem beszéltem, hogy ilyen jogcímhez való kötöttség vitás kérdését is eldönti ez a Pp., hogy igen, itt van tényállítás, jogállítás és akkor a jogcímhez is kötött a bíróság.

De hozzáteve, hogy attól nem lesz meglepetés ítélet, de lesz olyan ítélet, hogy nem arra számítottunk, mert ahogyan felépítette a fél az ő maga koncepcióját, hát az nem jött be, nem hozta meg azt az eredményt, ami majd ahhoz a várt ítélethez vezethet.

Tehát én nem misztifikálom a per befejezésének az időtartamát. Lehet, hogy el fogjuk érni azt, hogy nem lesznek öt éven túli pereink, de nem biztos, hogy minden kérdést elrendeztünk ezzel a gyorsított eljárással. De az öt év sok, természetesen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Virág Csaba, tessék parancsolni!

DR. VIRÁG CSABA bíró (Országos Bírósági Hivatal): Köszönöm, csak néhány rövid mondat. Vizsgáltuk, hogy mi lehetett az oka az ügyérkezés csökkenésének. Egyfelől azt lehetett látni, hogy visszamenőleg évekre meg lehetett nézni, hogy mennyi ügy érkezett novemberben és decemberben, és azt lehetett látni, hogy ez körülbelül nagyságrendileg 11 ezer ügy havonta átlagosan, ami érkezik peres ügyszakban. Decemberben 15 ezer érkezett, tehát az ügycsökkenés egyfelől a magyarázata az volt, hogy megpróbálták előrehozni az ügyfelek, azokat az igényeket tehát korábban beadták.

A másik jogalkotói módosítás pedig az volt, hogy 1 millió forintról 3 millió forintra emelte azt a kötelező vagyoniigény-érvényesítési összeget, amelyet kötelező fizetési meghagyásos nemperes eljárással közjegyző előtt érvényesíteni. Ennek az volt az indoka, hogy ezt fölemeljük, hogy körülbelül 90 százalékban nem mondtak ellent ezeknek a követeléseknek az 1 millió forint értékhatárban, és a közjegyzőktől szerzett információk alapján ez a számítás nagyjából bejött. Tehát ezeknél az ügyeknél, amelyeket most már 3 millió forintig kell kötelezően vagyoni követelést a közjegyző előtt indítani, ezeknél 80 százalékos az ellentmondás hiánya.

Ez még mind összességében nem adná a 30 százalékot. A kezdeti visszaesés után április-májusban volt egy növekedés, és ismételten egy stagnálás mutatkozik. Tehát láthatóan mindemellett kevesebb ügy fog érkezni. Mi azt gondoltuk, a jogalkotónak az volt a szándéka, hogy itt valóban olyan átgondolt kereseteket lehet beadni, ahol most már jogállítást, tényállítást kell tenni, és a közöttük lévő érvelést is elő kell adni, minden bizonyíték csatolásával a professzionális perrendben. Tehát ha a fél elmegy a jogi képviselőhöz, az egyik válasz az, hogy a jogi képviselők felkészülnek, nem akarnak még bekapcsolódni. De a másik válasz az, és ez a jogalkotó tudatos szándéka volt, és ezt érzékeltük a korábbi perekben, hogy megindult számos olyan per, ami nem volt átgondolva, hogy meg kell-e indítani, be lehetett adni egy kvázi sajtópapíron, és elindult a bírósági gépezet, és éveken át csöpögtették az információkat, és évek után derült ki, hogy mit akarnak a felek, a keresetmódosítással, bármivel; tehát a per során tisztázódott ki. Előrehozta a jogalkotó ezt. Tehát én azt gondolom, számos olyan igény kapcsán, ahol a jogi képviselőtől, ami kötelező, kap egy tájékoztatást az ügyfél, hogy ez nem éri meg, más úton-módon kellene az igényt érvényesíteni, előtérbe helyezheti azt is, hogy azok az igények, amelyek évek alatt lesznek alaptalanok és kevésbé biztosak, erről a jogi képviselő tájékoztatja az ügyfeleket.

Van egy olyan szakasz, ahol nincs professzionális ügyvédi képviselet, és minden felet érint: ez a személyi állapoti perek, a házassági perek. Ebben a bíróságok elkészítették a szülői felügyeleti jogra külön, mert ugye egy általános keresetlevél-minta volt, ha bárki el akart válni, gyerek-kapcsolattartás, szülői felügyelet vonatkozásában bármi intézkedést akart, azt korábban valóban egy mondattal beírta a bírósághoz, és elindult a gépezet. Most egy 27 oldalas nyomtatvánnyal kellett megküzdenie. Itt a professzionalitás és a joghoz jutás érzékelhetően szenvedhetett csorbát, ezért készítettünk egy külön nyomtatványt az összes családjogi bíró bevonásával, a Kúria lektorálta ezt. Tehát azokban az ügyekben az állampolgárok számára, ahol tehát nem vagyoni jogi ügyekről, professzionális igényekről van szó, ott készült egy hétoldalas nyomtatvány, nagyon részletes tájékoztatással, tehát hogy mik a tények, itt kell előadnia azt, hogy született-e kiskorú gyermek; tehát részletesen leírva, hogy mire kell itt nyilatkoznia, hogy ne a fél találja ki, hogy milyen tények vannak, milyen jogot kíván érvényesíteni, hanem leírtuk pontosan, hogy mi merülhet föl. Nevezze meg, hogy a gyereket melyik szülőnél kéri elhelyezni, ki mikor kéri az időszakos kapcsolattartást, a hétvégét, a nyárit. Ez az Igazságügyi Minisztériumnál pozitív fogadókészségre talált, már el is készült, tehát legelőször ezzel végeztünk az egyeztetés során. Éreztük mi is és az IM is, hogy ott az állampolgárokhoz egyszerűbben és közelebb kell vinni a jogérvényesítés lehetőségét, ahol nem a professzionalitás és nem a felkészültség a lényeg, hanem egy olyan élethelyzet elé kerül, amelyet minden társadalmi rétegben, minden szociális körülmények között igénybe kell vennie. Ezeket az igényeket megpróbáltuk tehát kezelni. Remény van arra, hogy itt egy növekvő keresetszám érkezni fog, mert itt nagyon sok visszautasítás volt, a hiánypótlás után mindig, de itt rendkívül sok probléma volt. És először a szülői felügyeleti jogi pereknél csapódott le pont ez, mert a vagyoni jogi igénynél lehet ötéves elévülési időn belül azt megoldani, de a kiskorú gyermekek és a családi viszonyok nem tűrtek halasztást, és ott nagyon korán jelentkeztek a problémák. A Kúria szaktanácsa is országos workshop keretében ezt kezelte, és ez lett a végső megoldás, hogy legyen egy olyan nagyon egyszerű, világos, részletes magyarázattal ellátott nyomtatvány, amely ezekben az ügyekben ezen állampolgárok számára segítséget nyújt.

DR. OROSZ ÁRPÁD vezetőhelyettes (Kúria Polgári Kollégiuma): Bocsánat, annyit hadd tegyek hozzá, hogy szóba került ez az ötéves határidő a másik törvénnyel összefüggésben is. Egy hozadéka és pozitív hozadéka most van az új Pp.-nek, hogy azzal, amikor csökkent 30 százalékkal az ügyérkezés, nem arról van szó, hogy most a bíráink nem dolgoznak, merthogy kevesebb ügy érkezik. A befejezéseink száma nem csökken; és ha most nem a számokat nézzük, hanem azt, hogy mi történik, akkor látjuk, hogy a régi ügyeinket fel tudjuk dolgozni, és szépen csökken a nagy, öreg ügyeknek a pertartama. Tehát ez most egy sansz erre.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönjük. Átadom a szót Czunyiné dr. Bertalan Judit képviselőtársamnak.

CZUNYINÉ DR. BERTALAN JUDIT (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök asszony, és köszönjük szépen a tájékoztatást. Csatlakozom az előttem szóló képviselőtársamhoz, hogy egyrészt gyakorlatias volt, ami, azt gondolom, jogalkotói oldalról rendkívül fontos. Másrészt néhány összefüggést mondanék, és ez inkább csak gondolat, tehát kevésbé lesznek kérdéseim, mert szerintem abban a fázisában van az új Pp., hogy tíz hónap után nem tudunk sem érdemi javaslatokat tenni, hanem ahogy

itt hallottuk, inkább csak véleményeink vannak, hogy milyen irányú változtatásokat indukál a gyakorlat, az eddigi és az ezt követő gyakorlat.

Amit Varga képviselőtársam észrevételére mondanék, összefüggésben a vagyoni elégtételi jog parlament előtt fekvő törvényjavaslatával, elhangzott, hogy lehet sok az öt év, de lehetne több is akár az elégtételhez való jog megnyílásának a határideje a peres eljárások hosszadalmas lezárása okán. Itt azért azt gondolom, hogy a mostani hozzászólásban elhangzottak és a különböző ügýtípusoknak, a polgári ügycsoportoknak a bírósági gyakorlata és az új Pp. szerinti gyakorlata és a vélhetően valóban a jövő héten elfogadásra kerülő új jogintézménynek az együttélése lesz majd, ami sok kérdésünkre válaszol. Hiszen egyrészt európai átlagban - itt Bajkai képviselőtársammal gyorsan megbeszéltük - azok a pernyúlások, nyilván a köznyelv így használja, hogy mint a rétestésztát, úgy nyújtják a bíróságok az ügyet ilyen-olyan okból, ez nyilván egy szubjektív értelmezése az állampolgári oldalról, amit elmondtunk a vezérszónoki körökben is a parlamenti vitán. Ezt figyelembe kell vennünk, hiszen a jogalkotó szándéka mind a Pp.-nél, mind a Be.-nél, mind valamennyi átfogó kódexjellegű jogalkotói munkánál arra terjed ki, hogy az állampolgárok számára elérhetővé, könnyen elérhetővé váljon, és egy olyan jogszolgáltatás kerüljön elérhetővé, ami számukra jogbiztonságot és a mindennapokban biztonságot és bizalmat jelent a mindenkori jogalkotó és az ezt egyébként végrehajtó állam és szervei irányában. Azt gondolom, ez az, ami fontos. Akkor az volt a jogalkotói szándék, hogy gyorsabb, határozottabb, egyszerűbb módon, a professzionális és a nem professzionális szakaszokat a Pp.-ben szétválasztva valóban legyen egy olyan gyakorlat, amely már meghatározott bírói gyakorlatra épül. Azt gondolom, ez a szándék, még ha a gyakorlati tapasztalatok, a képzési időszak, beszélve a megyénkben működő bírakkal is, és a mostani tíz hónapos gyakorlat mutat is kérdéseket és kérdőjeleket a bírákban. Ez így helyes, mutasson is, mert valóban, az a tudás, a „megtanultam, alkalmazom és érzem”, valóban egy időtávlatot jelent a tanulási folyamatban.

Azt gondolom, hogy ez nem feltétlenül hibája, hanem ez az összeérése annak a kódexnek, ami egy teljesen új és valóban az '52 után kialakult másik társadalmi viszonyrendszert, egy másik peraktivitást igyekszik kezelni, más típusú ügyekben igyekszik kezelni az állampolgárok bírósági eljárásait. Ez fontos dolog, de a vagyoni elégtételhez való jog esetében és a perek elnyúlásában Magyarország ismereteink szerint középmezőnyben van, nem a legutolsó sereghajtók vagyunk, tehát a magyar bíróságok eljárásában a perek elhúzódása nem egy európai - hogy mondjam - átlag feletti időt jelent. Ha nem is kimutatható, de lehet, hogy az új Pp. gyakorlata és a vagyoni elégtételi jog alkalmazása majd természetesen éveket jelent, hiszen nem azonnal nyílik meg, nem rögvest, azért azt is mutatni fogja, hogy például milyen lesz annak a kivezetésével, amiről az OBH képviselőjétől hallottunk, hogy az ilyen „sajtcédulás” - idézőjelben - perindításkor nem volt megalapozott az ügyfél szándéka, célja. Igazából nem lehetett tudni, hogy mire terjed ki, mit is akar a bíróságtól, csak leginkább az igazságot, vagy valamiféle elvi igénnyel fordult a bírósághoz. A tények feltárása, egyáltalán a pert kezdeményező szándékának kiderítése is biztosan elvett esztendőket ezekben az esetekben. Ezek valóban "rétestészta" perekké tudtak válni, bocsánat a kifejezésért.

Nyilván a professzionális eljárási vonal meghatározásával ezek csökkennek, tehát ilyen irányú perelhúzódás és vagyoni elégtétel nem lesz. Az már egy másik kérdés és jogalkotói szempontból a mi számunkra fontosabb szerintem, hogy ha van egy vagyoni vita a Pp. szerint, ami egy abszolút professzionális eljárást igényel és annak minden szakasza kötött, abban viszont már az új Pp. szerint megfelelő alapossággal kell az ügyet előterjeszteni.

A családjogi eset külön kényes és külön köszönöm, hogy említésre került. Szerintem ez az egyik legérzékenyebb az öröklési és örökösödési vitákon kívül. Valóban a család egységét, illetve a kiskorú és a család védelmét mögöttes szándékként is ott tartó Pp. ki kell hogy emelje ezt.

Úgyhogy egyrészt ennek a benyújtásához szükséges segítségnyújtása az OBH-nak, illetve a benyújtás adatlapjának egyszerűsítése nagyon fontos dolog, mert itt egy per elhúzódása rendkívül káros lehet. Vannak sajnos rossz tapasztalataim korábbi esztendőkből, egy válóper, ami vagyongegosztással gazdagítva, kiskorú elhelyezésével, adott esetben több kiskorú elhelyezésének vitájával színesedik, az a gyerek számára rendkívül káros tud lenni. Nem feltétlenül anyagi jogi, hanem érzelmi, erkölcsi és fejlődési szempontból, amit mögöttes védett jogi tárgyként - most picit túlzunk - nem felejtethünk el. Azt gondolom, ez is egyfajta hozadéka, eredménye annak, hogy az OBH és a Kúria és egyébként az igazságszolgáltatás szervei együtt tudnak működni, ez egy fontos dolog, mert valóban elrettenünk attól, hogy kitöltsünk egy ilyen papírt, ha válóper, gyerekelhelyezés s a többi megalapozottságát kell tekinteni. Lehet ez is egyébként egy mögöttes szándék zárójelben (*Derültség.*), de nem feltétlenül cél, mert nem célja megtartani sem a Pp.-nek, sem a polgári törvénykönyvnek a családok egységében a háborúskodást semmilyen szinten.

Azt gondolom, hogy amikor kódex jellegű jogalkotás folyik, és talán ez lesz a zárógondolat, nem kérdés, hanem inkább csak elvi szint, hogy részletes, gyakorlatias volt és a rövid eltelt időszak ellenére már progresszív és gondolkodó volt a felhozott kérdések köre. Nem *expressis verbis* mondta azt, hogy rossz a normaszöveg, hanem csak azt, hogy vannak kérdések, de vannak megfelelő fórumok, ahol ezeket szakmai szinten egyeztetik. Az a különbség, ha különbség van egyáltalán a jogalkotó feladatában, hogy amikor egy Pp.-t, Ptk.-t, vagy egy nagy kódexet próbálunk újraalkotni vagy megalkotni, ez mindig nehéz, mert arra vállalkozik a jogalkotó, hogy generálisan új normaszöveggel teljesen újként megalkot valamit. Ezt sosem teszi a szakma véleményének a kikérése nélkül. Abban a hároméves előkészítő szakaszban, erről is vannak emlékeim, nyilván már a szakmán belüli súrlódások, a különböző jogági vélemények, illetve a különböző gyakorlati vélemények ütközése is benne van.

Azt gondolom, hogy az akkori igazságügyért felelős minisztériumban egy megfelelően erős és határozott szakmai háttér volt a normaszöveg megalkotásakor. Azt gondolom, hogy ott van egy elvi és egy rendszertani összefüggése a Pp.-nek. Nem vélelmeznék, képviselőtársam, mást a módosítók benyújtásának a nem elfogadása vagy be nem fogadása mögött, minthogy próbálta akkor a minisztérium a szakmával összeállított, koherens és rendszertanilag összefüggő új Pp.-t tartani. Mert mindig fennáll a veszélye minden új törvény megalkotásánál, ez szerintem mindnyájunk számára jogtörténetből ismert, hogy próbáljuk a régi rutinokat belevenni az új logikájú, új rendszerű törvénybe. Persze, a régi gyakorlatra kell építeni, de a magyar nyelv nagyon szépen tesz különbséget jelentéstanilag a rutin és a gyakorlat között. Nem véletlenül használjuk másként ezeket.

Azt gondolom, hogy ebben a vívódási szakban lehet az OBH, az igazságszolgáltatás és a Kúria. Szerintem amikor ilyen átfogó jogalkotási programba kezd a jogalkotó, az soha sem könnyű egyik végrehajtásban érintett szervezetrendszernek sem. Tehát azért kellő idő és kellő felkészítés volt, végigéltem a megyében azt az ütemezett és határozott időszakot, amikor a bírák megkapták az ehhez szükséges képzést. Ez így van, ennek ellenére vannak, mert hogy szükséges, hogy legyenek kérdések ahhoz, hogy a gyakorlat oldaláról is aztán egy jogegységig eljutva bölcs iránymutatást tudjon adni a Kúria.

Úgyhogy inkább csak kiegészítve, ráfűzve arra, hogy nem vagyunk elkésve, szerintem egy olyan időszakban vagyunk, amikor szükséges is volt, tehát abban

konszenzus volt, van szakmailag, hogy az '52-es Pp. már nemcsak a sok módosítás miatt, hanem úgy egyébként általában is megérett az átfogó módosításra, megérett egy új kódex megalkotására. Ennek mindig van egy ilyen elhúzódó gyakorlatba való bevezetési kockázata. Azt gondolom, hogy ebben viszont betyárosan helytáll mind a Kúria, mind pedig az OBH és ezt is szeretném megköszönni. Az az érzékenység kiderült, hogy az állampolgárok érdekeinek és jogának sérelmét nem szeretnék és próbálják úgy kezelni az ügyeket, hogy az esetleges kérdésekből ne legyen jog- és érdeksérelem az állampolgárok számára. Azt gondolom, ez egy fontos dolog, hogy a jogalkotó és a jogalkalmazó szerveink tudnak ilyen szemlélettel gondolkodni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én köszönöm képviselő asszonynak. Szeretném megkérdezni, hogy erre a hozzászólásra esetleg van-e reflexió.

DR. OROSZ ÁRPÁD vezetőhelyettes (Kúria Polgári Kollégiuma): Köszönöm szépen, egyetértünk.

ELNÖK: Köszönöm. Akkor Bajkai képviselőtársam következik.

DR. BAJKAI ISTVÁN (Fidesz), az albizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót és köszönöm a részletes és átfogó tájékoztatást az eddigi, viszonylag rövid időszakról. Annak idején a francia forradalom évfordulójára tartott nemzetközi értekezleten a kínai tudóscsoport, kifejezetten a francia forradalomra szakosítottak, nem szólaltak fel ezen a neves ünnepségen, és amikor megkérdezték tőlük, hogy miért nem szólalnak fel, hiszen nagy delegációval érkeztek, azt mondták, hogy ez a kétszáz év kevés volt, hogy valójában meg tudjuk ítélni ennek az eseménynek a történelmi jelentőségét. *(Derültség.)*

Tudjuk, hogy ez az időszak viszonylag kevés és köszönjük, hogy ennek ellenére is tudtunk egy képet kapni. Hozzáteszem, bár nem ebben a tárgykörben szerettem volna hozzászólni, de ha már szóba került, szóba hozták, akkor azért megemlítem, hogy az ügyek elhúzódása mindig viszonylagos kérdés. Gyakorló ügyvédként el tudom mondani, hogy volt szerencsém olyan pert vinni, amelynek a tárgya az volt, hogy valaki egy postai úton küldött karácsonyi üdvözlőlapot követelt vissza, mert ajándéknak tekintette, és ez a per majdnem négy évig tartott, ennyi idő volt, míg jogerős döntés született ebben az ügyben. Tehát hozzáteszem, hogy amikor ügyekről és ügyek elhúzódásáról van szó, azt mindig komplexen kell szemlélni, mert nem önmagában a bíróságnak, vagy a bírósági ügyintézésnek és a polgári perrendtartásnak, az eljárásrendnek a kérdése, hanem a peres felek helyzetétől, vagy a peres felek pervitelétől is függ sok esetben. A szakértőkről ne is beszéljünk, mert hosszas vita lenne, arról nekem külön véleményem van, de ez nem tárgya most a mai meghallgatásnak.

Ugyanakkor az is kétségtelen tény - Bertalan Judit képviselőtársnőm említette -, hogy amikor a bírósági ügyintézésről beszélünk, a perrendtartásszerű eljárásról, akkor Magyarország abban a szegmensben van az európai országok között, hogy szégyenkezni nincs okunk, és jelentős lépések történtek. Ha azt mondanám, hogy az elektronikus ügyintézés és a professzionalizmus, a jogász szakma és az ügyvédi hivatásrend fokozott aktivitása és ennek szükségessége azt jelentette és jelenti, azt gondolom, és ezt jó okkal lehet mondani, hogy maga a bíraskodás színvonala is ezáltal emelkedik vagy gyorsabbá válik az ügyintézés, és azt is lehet mondani, hogy hozzájárul az ügyvédi hivatásrend is az igazságszolgáltatás hatékonyságához. Ez egy viszonylag hosszú ideig tartó felismerési időszakot követett, illetve úgy is

fogalmazhatok, hogy ez mindig fontos, adott esetben alapjogot is érintő, alkotmányos kérdés is, hogy mi az az ügytípus és mi az a fórumrendszer, ahol már az állampolgárok jogkereséséhez jogi segítség szükséges, mi az, hogy a jogi képviselet kötelező jelleggel előírt a számára, illetve mik azok az ügytípusok és mik azok az eljárásrendek. Adott esetben beszéltünk itt a kereshetőséget szolgáló és a kereshetőség kifejezéséhez kapcsolódó keresetindítási szabályokról; beszéltünk arról, hogy egyes jogintézményeket hogyan tudunk jól működtetni, hogyan tudunk megfelelő nyomtatványokkal, tájékoztatókkal az állampolgárok és a jogkereső közönség segítségére lenni. De mégiscsak azt gondolom, hogy ez a hivatásrendek jobb szakmaiságát segíti elő, és az ügyintézését is elősegíti.

Ezzel együtt, ha lehetne ilyen elméleti vitát folytatni - most nem fogunk -, én nem emelném feltétlenül a legmagasabb szintre az ügynevezett gyors ügyintézését. Én amellet is lándzsát törnék, hogy bár nem szerepel így a perrendtartásunkban, de az igazság, vagy legalábbis ahogy ezt említjük, a felek megnyugvását vagy viszonylagos megnyugvását hozó ügyek elrendezése megtörténjen, és lehetőség szerint az anyagi jogi igazsághoz a legközelebb álló döntés szülessen. Én ezt egy picit hangsúlyosabbnak éreztem mindig az életemben, mint önmagában a gyorsaságot, jelzem, mert az talán nem mindig és mindenre megoldás, bár kétségtelen, a hosszú perek nem segítik a jogérvényesítést.

Kérdésem a következő. Tudom, hogy ebben az ügyben van azért viszonylag hosszabb gyakorlat, vagy legalábbis már lehet egyfajta áttekintést alkotni: hogyan látják a bírói oldalról, tehát amikor a polgári perrendtartás alkalmazásáról van szó, az elektronikus ügyintézésben az ügyvédség szakképzettségét, felkészültségét? Az ügyvédi karban sok vita folyt, hogy bizonyos kollégák, félreértés ne essék, az e-mail kezelésével mint alapkészséggel még nem rendelkeznek, és erről viták folynak. Hogyan ítélik ezt meg, illetve lehet-e már látni? Tudom, hogy már a korábbi perrendtartási időszak alatt is volt már egyfajta gyakorlata ennek, és lehet ebből némi következtetést látni. Tehát hogyan érzik a felkészültségét az ügyvédi karnak ebben a munkában?

Másodsorban érzik-e azt az új polgári perrendtartásban, hogy a bírói szigorúság hogyan érvényesül a határidők betartásában? Jogkövetkezmények alkalmazása, figyelmen kívül hagyása, nem határidőben előterjesztett bizonyítékok, a tanúk rendelkezésre állása, kikényszerítése az eljárásban való részvételre, a szakértői vélemények előterjesztésének a határideje és szintén a kikényszerítés az eljárások eredményessége érdekében. Van-e erre esetleg rálátás, és erről kaphatnánk-e egy rövid véleményt? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérem szépen akkor a válaszokat.

DR. OROSZ ÁRPÁD vezetőhelyettes (Kúria Polgári Kollégiuma): Az észrevételeket köszönöm. Úgy látszik, hogy valamennyien árnyaltan tudják - és ennek nagyon örülök - megítélni a pertartamot, hogy ez nemcsak egyoldalú mulasztás következménye, hanem ez a közös ügyünk, mindnyájunké.

Az elektronikus kapcsolattartásban a felkészülés, hát, döcögős az még, döcögős. *(Derültség.)* De ez nálunk is így van. Egyelőre, sajnálatos módon, az iratmennyiséget még csak növeli az elektronikus ügyintézés. Ez a mostani kettősség, amikor megduplázzuk gyakorlatilag az aktát, az azt jelenti, hogy nő-nő-nő... *(Dr. Bajkai István: Papír- és elektronikus akta.)* Az elektronikus akta a legnehezebb akta, a súlyát tekintve. *(Derültség.)* De azért rövid időn belül, hogy honnan indultunk, ez számomra, majdhogynem azt mondom, csoda, hogy most itt tartunk. Én figyeltem a bírósági oldalról, hogy tudjuk-e kezelni: azt mondom, hogy döcögve, de tudjuk

kezelni. Az idézéssel van a legtöbb gondunk, a kapcsolattartásnak a mostani állapotában. Hiszek benne, hogy ki fog ez alakulni. Kétségtelen, hogy el tudom fogadni, amikor azt jelzik az ügyvéd kollégák, hogy ez egyfajta kiválasztódást is jelent a karban. De hát, „Hajt az idő gyorsan... Ha felülünk, felvesz, ha maradunk, nem vár” - mondta Arany János a Toldijában. Erre valószínűleg tényleg föl kell ülnünk mindannyiunknak, ügyvédeknek, nekünk - mi ezt tesszük.

A határidők betartása. Ami a szakértőket illeti, én úgy tudom, egyértelműen kimutatható, hogy a bíróságok érzik ennek a súlyát, ahogy a szakértői bizonyítás igencsak ellene hat az eljárás befejeződésének, annak gyorsasága ellen ható tényező. S mivel most még a régi Pp.-ről kell beszélnünk, mert az új Pp.-nek az ebbéli gyakorlati alkalmazásáról aligha tudnék szólni, míg ott is, mondjuk, a kényszerintézkedések alkalmazása nagyon visszafogott volt az elején, ma ez általánossá válik. Mindamellet, kapcsolva az új Pp.-hez rögtön jelentkezik az a kérdés is, hogy amikor az új Pp. azt mondja, hogy tűzzem ki a per fő tárgyalását, a per fő tárgyalásának halasztására nyomban tűzzek határidőt, rögtön szembesülni kell azzal, hogy ja, ha én kitűzöm azt az új tárgyalási határnapot, tudom saját gyakorlati tapasztalatomból - mint bíró mindenképp -, hogy a szakvélemény nem lesz meg. Tehát egy olyan tárgyalást fogok kitűzni, amikor az gyakorlatilag üresjárat lesz, mert nem lesz meg a szakértői vélemény. Tehát nem biztos, hogy a Pp. is mindig reagál erre a valóságra, tehát van a gyorsítás melletti és a szigorú határidőket előíró rezsime, és ezzel szemben ott van a valóság.

Bízom azonban benne - amit most már, azt hiszem, legalább kétszer mondtam, hogy ha az egyiknek adok, akkor azt a másiktól elveszem -, egyre jobban tudatosul bennünk, hogy határidőket nem engedhetünk a mulasztó félnek, mert azzal a másik felet jogaitól fosztjuk, vagy legalábbis korlátozzuk. Azt gondolom, a szigorúbb határidőtartás irányába egyértelműen elmozdultunk és tartani fogjuk ezt.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Kérdezem képviselőtársaimat, ki szeretne még hozzászólni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Mert akkor, ha megengedi kollégiumvezető-helyettes úr, én is összeírtam, és a hivatásrend néhány tagja segített nekem bizonyos konkrét kérdések megfogalmazásában.

Az egyik általuk felvetett kérdés az, hogy míg a 199. § előírja, amikor az érdemi ellenkérelmet terjesztik elő, hogy azt pontosan ugyanolyan módon, tartalommal, szerkezetben, használhatóan terjesszék elő, azt mondják az én gyakorló kollégáim, hogy míg a keresetlevélnél tényleg elég szigorú és következetes a bírósági gyakorlat abban, hogy mikor fogadja be vagy mikor utasítja vissza, az érdemi ellenkérelmeknél gyakran lazább a viselkedés. Azaz nem reagálja le a bíróság, ha az érdemi ellenkérelem nem éppen olyan tartalmú és módú, mint ahogy a keresetet előterjesztették. Tehát úgy érzékeli az ügyvédi szakma, hogy ebben a kérdésben a bíróságok lazábbak. Ez az első, amit szeretnék megkérdezni.

A második az, hogy ennél a nyomtatványrendszerrel találtak elég triviális problémákkal, mint például - én sem gondoltam volna -, hogy a jogi képviselő telefonszáma előtt az ország hívószáma nincs ott; tehát ilyenek voltak visszautasítási okok. Nem hozakodtam volna elő ilyen típusú kérdésekkel, ha nem lennének itt az OBH képviselői, akik tulajdonképpen tényleg a jogalkotóhoz javaslatokat terjeszthetnek elő az iránt, hogy legalább ezekkel az adminisztratív kérdésekkel ne lehessen, ha tetszik, ha nem, anyagi jogi értelemben is visszautasítani a keresetet.

Holott ezek formai és nem a keresetindításhoz, nem a perléshez kapcsolódó kérdések, adminisztrációk és kérdezném, hogy esetlegesen készülnek-e arra, hogy ezeket a tapasztalatokat összegyűjtve nem ilyen szigorúan veszik a visszautasítást mint jogkövetkezményt.

A következő felvetett probléma a bíróság illetékességének indoklása. Azt is meg kell indokolni, hogy miért az a bíróság illetékes és nem a törvényszéki illetékességnél vannak a problémák, hanem amikor nem az általános illetékességi okok vannak. Gyakran lehetett tapasztalni azt, hogy azzal utasították vissza, hogy nem támasztotta alá további tényekkel. Kollégiumvezető-helyettes úr mondott pár példát is a vonatkozásban, hogy például a birtokperben mi a helyzet, például a gyerektartásdíjnál mi a helyzet, de mégis úgy tűnik, hogy a gyakorlatban nem elég rugalmas a bírák nagy része és ilyen okokból is visszautasít keresetet, holott magából a tényállásból és a felhívott Pp. szabály alapján annyira egyértelmű, hogy mi az illetékességi ok és jó helyre adta be. Mert ha nem jó helyre adja be, akkor azt mondom, hogy persze, vitatkozzunk arról, hogy jó helyre adta be vagy sem, hanem igen és hogy ebben látnak komoly következményeket, jelesül azt, hogy visszautasítják a keresetet.

Két szinte vicces hibát adtak tudtomra. Az egyik az, amikor a bontóperben leírják, hogy mi az utolsó közös lakás és azzal történt a visszautasítás, hogy nem igazolta a felperes, hogy az utolsó közös lakás tényleg a felek lakása volt. Nagy valószínűséggel itt az lehetett a kérdés, hogy nem azt nem igazolta, hogy volt az az utolsó közös lakás, hanem hogy az övék voltak. Tehát tulajdonképpen nagyon úgy tűnik, hogy a szabályokat nagyon szigorúan akarják betartatni a bírák, hogy ne érje őket az a vád, hogy akár nem pártatlanok vagy akár lazán kezelik ezt a jogszabályt. Erre vonatkozóan szeretném, ha esetleg választ kaphatnék.

A másik nagyon vicces körülmény az, amikor az idősebb felek válnak, már 32 éves a gyermekük és ennek a 32 éves gyermeknek nem csatolják a születési anyakönyvi kivonatát. Tehát az a kérdésem, hogy támogatja-e kollégiumvezető-helyettes úr azt a kezdeményezésünket, hogy amikor tényleg már nem eltartásra szoruló gyermek van, akkor ne kelljen a születési anyakönyvi kivonatot csatolni, hiszen családjogi következménye, perjogi következménye a gyermek létének nincs, mert sem eltartás, sem elhelyezés, sem semmi nincs. De sajnos ilyen helyzetek is kialakulnak.

Olvastam kollégiumvezető-helyettes úrnak egy nyilatkozatát, amikor beszélt a sajtónak a Pp. gyakorlati alkalmazásainak kérdéseiről és pont ezt a birtokvédelmi eljárást hozta ön is szóba abban az interjúban. Ott azt mondta, sőt most is elmondta, hogy magából a jogszabály-szövegből jogdogmatikai értelmezéssel lehet arra a következtetésre jutni, hogy nem kell törvényszék előtt indítani a birtokvédelmi eljárásokat, hanem helyi bírósági hatáskör. Most is erről beszélt. Az a kérdésem, hogy nem látja-e indokoltnak mégis azt, hogy a jogszabályt alkossuk úgy, hogy ne következtetésekkel kelljen ahhoz levonni, hogy tényleg egy bizonyos ügyfajta melyik szintű bírósághoz kerüljön. Lehetne-e esetleg olyanfajta szabályozást kitalálni akár a gyakorlat segítségével is, ami kiveszi a bíró kezéből azt, hogy egy ilyenfajta gondolkodással adja meg a választ? Egy-egy egyébként ilyen nagyon általánosan alkalmazott jogszabály esetében, mert hiszen a birtokvédelmi perek elképesztő mennyiségűek, ne így következtessük ki, hanem legyen esetleg valahova a jogszabályba leírva, ha annak persze van helye. Tehát nem egy testidegen szabály lenne.

A következő kérdésem azzal kapcsolatos, hogy beszélt kollégiumvezető-helyettes úr ezekről a grémiumokról, ezekről a csoportokról, akik vizsgálják a gyakorlatot. Mi mint bizottság szeretnénk ebben a folyamatban, a gyakorlat feltárásában, esetlegesen törvénymódosítási igény megfogalmazásában aktívan részt venni. *(Dr. Varga László kimegy a teremből.)* Tehát nemcsak ülünk és jogalkotóként szemléljük, hogy mi történik, hanem szeretnénk valahogy betagozódni ebbe a munkába. Ördögtől valónak tartaná-e azt, ha megkérnénk, hogy az ön által vezetett

testületnek, mert erről is hallottunk, egy ülésére esetleg elmehetnénk. Egyszerűen csak azért, mert nagy valószínűséggel az ott elhangzottakba, miután a mindennapi gyakorlatból hozzák a tapasztalataikat, gondolom, a bírák és teszik meg a javaslataikat, mi is jobban beleéreznénk magunkat és talán, amikor a végén egy bizottsági jelentést elkészítünk, akkor egy koherensebb, egy minőségibb anyag születhetne.

Az utolsó kérdésem pedig azzal kezdeném, hogy már amikor elkészült a tervezet, az első gondolatom az volt, hogy úristen, kiveszik a perekből a pertaktikát. Jelesül számtalanszor voltam olyan helyzetben, hogy valamelyik oldalon álltam és azért tartottam vissza bizonyos okirati bizonyítékot, mert nekem az arra volt jó, hogy a másik fél rosszhiszeműségét próbáljam bizonyítani. Sokszor nemcsak az az eszköz, hogy a bizonyítási eljárásban megpróbálom az én ügyfelem igazát elnyerni, hanem kellett esetleg ügyeskedni, hogy a másik felet olyan helyzetbe hozzam, hogy bizony kiderüljön a bíróság számára, hogy rosszhiszemű a perlése. Így egy-egy múltból származó okiratot, amit ő vagy nem birtokolt, vagy nem emlékezett rá, vissza tudtam tartani és amikor már - bocsánat a szóhasználatért - végighazudta a másik oldal a pert, akkor elő tudtam húzni és azt mondani, hogy na, kérem, itt a valóság. Ez mára ezzel a jogszabállyal kiveszett. Azt szeretném megkérdezni, hogy mit szól ehhez és lát-e magában a javaslatban olyan engedő szabályokat, amelyek valamelyest feloldják ezt, hogy ne kelljen mindent odatárni és legyenek olyan körülmények, amelyek felmentést adnak abban, hogy esetleg később, ha bizonyítási szakasz jön, lehessen ezzel előhozakodni.

Azt hiszem, elég sok kérdést tettem fel és csak reménykedni tudok abban, hogy nem okoztam nehézséget a válaszadásban.

DR. OROSZ ÁRPÁD vezetőhelyettes (Kúria Polgári Kollégiuma): Köszönöm szépen a kérdéseket. Ami a példatárát illeti, ilyenekről van tudomásunk. Egyetlenegy ügyből sem kellett - hozzáteszem, sajnos - konkrétan állást foglalnia másodfokú bíróságoknak. Ez nem biztos, de nekünk semmiképpen nem. Így alakult pertaktikai okokból, mert inkább azt választja az ügyvéd, hogy beadja újra a keresetlevelet és elteszi magának ezt a negatív élményét.

Ez a bizonyos reményeink szerinti joggyakorlat-elemző csoport, aminek a működése indulna januártól, ad nekünk alkalmat arra, a Kúriának is, hogy közvetlenül láthassuk ezeket az ügyeket. Egyébként már volt a gyermek kérdésében. Feltették a kollégáink is, hogy ki a gyermek, mert szembesül azzal, hogy a törvény gyermekről beszél. De nekem egy differenciált gyermekről van szó, mert értelemszerűen a kiskorú vagy a nagykorú, tanulmányokat folytató gyermek lesz a releváns. Az egyik kollégium egyik állásfoglalása ad erre nézve az ön felvetésének megfelelő irányú választ. Így tekintjük mi ezt kezelendőnek.

Tehát azt hiszem, hogy az ügyeket elemző csoport alkalmat ad arra, hogy tényleg valós képbe kerüljünk és adekvát válaszokat adjunk. Itt a kérdésére is tudok válaszolni. A joggyakorlat-elemző csoport mellett azért is érveltem, mert ez a fórum alkalmat ad arra, hogy a jogász hivatás más képviselői is részt vehessenek ebben a munkában.

Mert hiszen az egyetemi szféra jelentkezik, és természetesen elsőként az ügyvédi kar jelentkezett, hogy részt venne annak a bizonyos kommunikációs testületünknek a munkájában. Arra nézve az elnök úrnak határozott álláspontja van - és a csoport is ugyanezt a véleményt képviseli -, hogy ez legyen a mi belső fórumunk. Tőlünk jönnek a kérdések, magunk válaszoljunk ezekre a kérdésekre.

Ellenben - most akkor erre a konkrét tárgykörre - itt ez a joggyakorlat-elemző csoport, itt számíthatunk alsó fokú bírókra és azonkívül más szakemberekre, ahogy

azt a törvény mondja, „más szakemberek” alatt pedig számítunk majd ügyvédekre, számítunk közjegyzőre, számítunk a tudomány képviselőire, a jogalkotás képviselőire is számítunk ebben a körben. Úgyhogy hiszek abban, hogy sikerül egy olyan testületet kialakítanunk, amely ezt előreviszi, és tudunk majd válaszokat adni a felvetett kérdésre.

Hogy kivész a pertaktika... Hiszünk abban, hogy legyen nekünk perstratégiánk! Ez a kódex arra épül, hogy megvan a perstratégiánk; nem olyan pereket indítunk, hogy majd lesz belőle valami, hanem tudom, hogy mire, hogyan építkezem, és lejátszom ezt a történetet a másik fél fejével is, és már előregondolok, és úgy készítem elő a magam stratégiai álláspontját. Kétségtelenül, valamelyest ez a törvény egy affajta kreativitás ellen ható - bár nem biztos, hogy ezt kreativitásnak kell hívunk -, hogy a bíró most megtalálja például akkor az említett sajtópapíron, hogy mit is akar a fél. De hiszünk abban, hogy amikor a fél tudja strukturálni, hogy mit akar, akkor azzal mi előre tudunk menni.

Amikor említette, hogy a keresetlevél és az érdemi védekezési ellenkérelem elbírálása más szemüvegen keresztül történt: lehet, hogy ez a mi gondolkodásunknak gyakorlatilag egy más fázisa volt. Tehát vitathatatlanul az első körben, a keresetlevél körében a hozzáállása a bírói karnak; ez szükségképpen vonja maga után, hogy akkor befogadóbb az ellenkérelem kapcsán is.

ELNÖK: Birtokvédelem, gyerektartásdíj, illetékesség? *(Dr. Varga László visszatér a terembe.)*

DR. OROSZ ÁRPÁD vezetőhelyettes (Kúria Polgári Kollégiuma): Úgy gondolom, a kreativitásunkat ne vegye már el a törvény olyan szinten, hogy mindent szabályoz. Sosem lesz olyan törvényünk, amelyik mindenre választ fog adni, kell hogy gondolkodással jussunk el addig! Hogy most adott esetben, persze, hogy a birtokvédelem kívánatosabb lett volna, mondjuk, pont azért, mert sok van és jól körülírható, hogy azt odarakják, nevesítsék, ezzel egyet tudok érteni. De most már nekem nem hiányzik, hogy bekerüljön, mert tudom kezelni. És nem tudok most megjelölni olyat, amire azt mondanám, hogy meg kellett volna jelölni feltétlenül.

Félek ettől, mert ami túl didaktikus, az elkényelmesít; utaltam ennek a veszélyére. Ez egy 632 szakaszból álló, nagy kódex. Nem hiszem, hogy a bővítés irányába kellene menni.

ELNÖK: Nem, semmiképpen. Köszönöm szépen. Lenne viszont az OBH képviselőihez egy kérdésem. Előfordul most már hétről hétre az a gyakorlatban, hogy az alperesnek azt írja a bíróság, hogy küldjön be egy CD-t, mert az ügy nagy terjedelme miatt csak CD-n tudja elküldeni neki azt, amivel majd aztán neki feladata van. Merthogy a bíróságnak nem áll rendelkezésér CD. Biztos, hogy nem egy általános szituáció, de több kolléga jelezte, hogy ilyen előfordult. Igazából csak az lenne a kérésem - mert nem is kérdés -, hogy tegyék már meg azt, hogy a bíróságokon érdeklődnek az iránt, hogy ez valóban anyagi kérdés-e, hogy ha csak CD-n lehet kiküldeni, mert olyan nagy a terjedelme, akkor ne attól a féltől, akinek ki kell majd küldeni, kérjenek egy CD-t, hogy majd meg tudja kapni azt, amivel dolga lesz. Úgy érzem, hogy ez nem jó. Tegyék már meg, hogy megérdeklődik a bíróságoktól, hogy van-e valahol ilyen probléma, és ez tényleg anyagi kérdés-e, mert azt hiszem, nem lehet a mai CD-árak mellett ilyen probléma, hogy ne tudnák a bíróságok teljesíteni.

Most pedig azt kérem az OBH képviselőitől, rengeteg minden elhangzott, de ami esetleg még önökben maradt és szívesen elénk tárnák - bár hangsúlyozni kívánom, ha ezzel egyetértenek, az OBH képviselőit mindig meg fogjuk hívni, amikor

ebben a kérdésben meghívjuk különböző hivatásrendek tagjait, illetőleg a jogtudomány képviselőit is, tehát mindig meghívjuk önöket -, ami a mai megbeszélésünk tárgyát illeti és az elhangzottakat, megköszöném, ha önök is elmondanák a véleményüket. Köszönöm.

DR. VIRÁG CSABA bíró (Országos Bírósági Hivatal): Az elektronizálással kapcsolatban csak egy adat, hogy az első félévben a peres ügyeknek több mint a fele már elektronikus úton érkezett, 60 százaléka. Nyilván a közjegyzőkkel való kapcsolattartás ebben jelentős szerepet játszik. Az ügyvédek, úgy tűnik, akik velünk kapcsolatban állnak, ezt az átállási - cégkapu, ügyfélkapu - anomáliát is sikerrel megoldották. Egyre több társszervvel, ügyészséggel sikerül így a stabil kapcsolatot tartani. Tehát valóban voltak zökkenők, de éveken át arról szólt ez a dolog, hogy mindig fél évvel halasszuk el a bevezetést, mert ki nincs kész; kellett tehát egy olyan nullapont, amikor ezt felvállalja valaki, és befektet a jövőbe. Nyilván idősebb ügyvédkollégák, idősebb bírókollégák számára, bármikor húzzuk meg ezt az időpontot, valaki számára ez kedvezőtlenebb. De mégis, a nemzetközi konferenciák tapasztalatai alapján is ez lesz a jövő útja. S egy 2,5 milliárdos projekt is zajlik a bíróságon, amely tényleg elektronizálná teljesen az akta útját, és mindkét fél számára is megszűnne ez a kettős adminisztráció.

Elnök asszony kérdése vonatkozásában: nagy vita volt, hogy az alperesnek milyen szerepe legyen a perben. Nyilván ez, hogy enyhébb az alperessel szemben, az egy nagyon helyes bírói felfogás, hiszen nem kötelező a perben állás, egy kényszerű perben állása van, így is elég szigorú követelmények hárulnak rá. Tehát igazából a bírók számára az alperes vonatkozásában elég annyi, ha nagyon határozottan azt mondja, hogy nem ismeri el, cáfolja jogilag és ténybelileg, ehhez képest jóval többet kér a jogalkotó, tehát a bíróknak ehhez a perjogi felfogásához áll közel ez a megoldás.

Az adminisztrációs hibák okán történő visszautasítások és a tények nem megfelelő meglevése: ezt kezeljük, ezért van ez a sok állásfoglalás, mivel egy új intézmény van, és ugye egy közjogi szabályról van szó, amit a bírók és mindenki fölös óvatosságból szeret szó szerint venni. Szerintem ez egy helyesebb eljárás, mint hogy mindenki rögtön az első naptól kezdve kreatívan és kiterjesztő jogértelmezésekkel úgy kezelné, ahogy ő akarja. Úgyhogy ez egy helyesebb dolog, hogy nagyon mereven indulni, és abból egy egészségesebb módon visszavenni; ezeket a hibákat vissza is mutatjuk a bíróknak. Most folyik egy 42 kérdéses CKOT-nek az előkészítése; úgy néz ki, hogy bejönnek a bíróságra a felmerült problémák, amit a kollégiumvezetők, szakmai vezetők látnak. Ezeket kiadjuk minden bíróságnak, megvéleményezik. Éppen én állítottam össze: egy 120 oldalas összeállítás készült, hogy melyik bíróság pontosan mit mondott és mivel érvelt. Ezt megkapja a Kúria kollégiumvezető-helyettese, aki ebből az óriási sok véleménykavalkádból megpróbál egy szövegtervezeti konszenzusos álláspontot vagy a vitának a főbb pontjait kimutatni. Erről szól ez a vita, hogy melyik legyen az elfogadható, és ezt visszamutatjuk a bíróságoknak, hogy ez lett a többségi álláspont, ezekkel az érvekkel, indokolással. Úgy tűnik, hogy ez ebben a formában megnyugvásra talál, tehát ezek az adminisztrációs, egyéb túlkapások, amelyek a túlzott szövegszerű értelmezésből adódnak, így bevonva a bírákat, visszamutatva nekik, részvételben, így elfogadható számukra, hogy talán nem volt jó az az irány, amelyet követtek. S ha így oldjuk föl a szöveget, tehát konszenzussal, és nem úgy, hogy egyedileg mindenki úgy és akként értelmez egy közjogi szabályt, ahogy ő akarja, talán helyesebb lesz az irány. És egypár hónapon keresztül a jogegység megteremtésében lesznek ilyen anomáliák, vagy CD-bekérés akár - én itt nyilvánvalóan egy ügyintézőt tudok elképzelni, aki ezt a problémáját így oldotta meg éppen -, tehát ilyen egyedi problémák, de ezek szerintem jól kezelhetők ebben a

formában, és a bírói karnak is visszamutatva, nem rájuk oktrojáljuk az álláspontot, hanem egy érvelést látnak, hogy megvitatták ezt a szakmai fórumok, és a betű szerinti értelmezés megfelelő irányban alakul.

Még egyetlen mondat! Ez pedig a jogalkotó tudatos választása volt. Ez egy francia modell és az volt a kérdés, hogy mikor álljanak rendelkezésre a bizonyítékok. Ezt lehetett volna teljesen szabadon, hogy előbb nyilatkozzék az alperes, majd pertaktikailag a felperes. Ez alapvetően egy francia modell, amely azt mondja, hogy ha nem sikerült a feleknek eljutni egy konszenzusra, a perben már ne titkolózzanak a bíróság előtt, ez már nem a tárgyalunk-érvelünk, hanem ott mindenki mondja el, így lehet gyorsan és tisztességesen, átláthatóan egy vitát kezelni. Ez nyilvánvalóan ebben a szakaszban egy angolszászosabb megközelítés, ahol az utolsó pillanatban adja be az előkészített anyag után az ügyvéd. Ez egy vegytisztább rendszer, ahol a mozgástere az ügyvédnek is kisebb. Az elején mindent oda kell adni. Ennek az volt az indoka, hogy azt mondták, hogy ha felperes elmondja, hogy mit akar, akkor az alperes nem fogja azokat vitatni, amelyekre ott a bizonyíték. Tehát ennek ez az előnye. Nyilván vannak hátrányai is. Csak ennek ez volt az indoka, ebben a bíróságnak semmilyen szerepe nem volt, hogy milyen legyen ez a Pp., a jogalkotónak az volt az álláspontja, hogy itt játsszon tiszta lapokkal a felperes, ő vonzolja perbe az alperest, ne tartsa őt kétségekben, titokban, hanem mondja el világosan, hogy miye van, mit akar, és az alperes innentől tud védekezni a perben, és ha nem védekezik, akkor nagyon gyorsan egy bírósági meghagyás vagy egy marasztaló ítélet van vele szemben. Mert mindent tudott. Nem mondhatja azt, hogy nem tudtam, hogy vannak-e bizonyítékai. Ott mindent lát.

Elméletileg szerintem ez egy jól védhető gondolati síkon került így megrajzolásra és nyilván a gyakorlat lesz az, ami majd igazolja vagy cáfolja, hogy ez az elképzelés a magyar mentalitással mennyire fért össze. De talán így megvilágítva érthetőbb, hogy ez volt a koncepció. Ott ültem végig, tudom, hogy ez volt az elképzelés és ebben konszenzus... *(Pillanatnyi szünetet tart.)* Nem! Pontosabban ebben vita volt Barka Istvánék között *(Elnök: Reméltem, hogy vita volt!)*, hogy mi legyen. Akik ügyvédi szakból jöttek, ők szerettek volna egy nagyobb vitát, nagyobb diskurzust, hogy több szakértői véleményt ütköztessünk, a másik oldalon meg az volt, hogy itt már ne az legyen, hogy hozok ötféle magánszakértői véleményt és akkor egy káosz van a perben, hanem legyen egy vélemény, mindent adjon elő a felperes és tiszta viszonyokkal, tiszta lapokkal játsszanak a felek.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tessék parancsolni!

DR. GYARMATHY-TAMÁSI ESZTER osztályvezető (Országos Bírósági Hivatal): Köszönöm szépen. Nagyon röviden szólnék hozzá. Nagyon szépen köszönöm kollégiumvezető-helyettes úrnak a részletes beszámolt és azt külön, hogy az OBH munkájáról is nagyon elismerően szólt.

Azt kell látni, hogy az OBH már a jogalkotói folyamatokban részt vett. Tulajdonképpen a jogszabály-előkészítés során észrevételeket fogalmaztunk meg. Természetesen ebbe a Kúriát is, illetve az egész bírósági szervezetrendszer bevontuk olyan módon, hogy egy projektszervezet működött. A legfelsőbb szinttől, tehát a Kúriától kezdve a járásbíróságon át egy több száz bíróból álló projektszervezet működött, amely a törvény megalkotását követően már a képzés lebonyolításában is közreműködött, amit kollégiumvezető-helyettes úr is említett. Egy nagyon részletes elektronikus tananyag készült, ami a bírák számára mai napig elérhető. Ez folyamatosan frissül és ez, azt gondolom, nagyban segítette a bírák felkészülését.

Mindemellett pedig képzések gyakorlatilag a mai napig zajlanak, és a gyakorlati kérdések megvitatására is lehetőség van.

El kell különíteni azt, hogy a jogalkalmazói tapasztalatok egyrészt lehetnek jogértelmezési kérdések, illetve jogszabály-módosítási igény is. Ebben elkülönül a Kúria, illetve az OBH szerepe, hiszen a jogértelmezés a Kúria hatáskörébe tartozik. Tehát amint kollégiumvezető-helyettes úr is említette, ez a két testület van, alapvetően a konzultációs testület, illetve a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezlete, ez, mint a nevében is benne van, valamennyi kollégiumvezető részvételét jelenti, ezek azok a platformok, ahol az értelmezési kérdések megvitatásra kerülnek. Itt kerülnek megalkotásra azok az állásfoglalások, amiket hallottunk. A jogalkotó felé pedig a jogszabály-módosítási igények becsatornázása az, ami a feladatunk az OBH részéről. Ez jelentheti azt is, hogy ha valamilyen kérdés, jogértelmezés területén nem jut nyugvópontra, akkor egy jogszabály-módosítási igényt fogalmazunk meg. De ami már több ízben elhangzott, az OBH elnökének kiemelt stratégiai célja a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése és ennek jegyében fogalmaztuk meg azokat a jogszabály-módosítási javaslatokat, amelyeket ma már a kollégák is említettek. Az egyik legfontosabb ez a nyomtatványos rendelet, amely annál, mondhatni, szélesebb körű, mint amit most első körben a családjogi témában említettünk. Felállítottunk egyfajta sorrendiséget, hogy mi az, ami a leginkább sürgető, illetve egy folyamatos együttműködés zajlik az Igazságügyi Minisztérium kollégáival. Egyelőre ezek azok a pontok, amelyekben az ő részükről is konszenzus született.

Úgyhogy a tájékoztatásuk szerint akár már az év végére ez a rendelet módosításra kerülhet, ami nagyon nagy örömünkre szolgálna, mert ez nyilvánvalóan a bíróságok munkáját segítené és egyben az állampolgároknak is segítségül szolgálhat.

A másik pedig, ami már egy kiemelt javaslatunk, az Itv. módosítási javaslat, amit már a kollégiumvezető-helyettes úr is említett. Ez az új Pp.-től annyiban független, hogy 2013 óta már a jogalkotó felé több ízben jeleztük. Országos célvizsgálatot is tartottunk és megmutatkozott az, hogy igencsak szükség van erre a módosításra, tehát a 10 százalékos illeték eltörlésére. Nagy örömünkre szolgál, hogy most tapasztaltuk, hogy a jogalkotó is meghallgatta ezt a javaslatunkat olyan módon, hogy ha minden igaz, mai napon zajlott a bizottsági vitája annak az adócsomagnak, amibe ez bekerült. Úgyhogy nagyon reméljük, hogy ez elfogadásra is kerül, mert nagy siker lenne a mi részünkről is. Azt gondolom, hogy az állampolgároknak is a javát szolgálja.

Azt tudom mondani, hogy mi is folyamatosan gyűjtjük azokat a jogszabály-módosítási igényeket, amelyek a bíróságok részéről megmutatkoznak. Ezt minden esetben a Kúriával egyeztetjük is és a jogértelmezési kérdéseket is gyűjtjük. Ez egy folyamatos munka, tehát a hatálybalépés óta ez folyamatosan zajlik. Az OBH-ban pedig működik egy úgynevezett új Pp. hatályosulását támogató munkacsoport. Ez is egyfajta módon az utólagos hatásvizsgálatnak a jegyében egy-egy folyamatos munkát jelent. Gyakran üléseznek. Pont ma volt a munkacsoportnak egy ülése. Úgyhogy részünkről is egy folyamatos munka zajlik és folyamatos együttműködés a Kúriával, illetve amint olyan stádiumba jut valamilyen javaslat, akkor pedig azt a jogalkotó felé jelezzük. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Szeretném megkérdezni képviselőtársaimat, hogy akár kérdés, akár vélemény, hozzászólás van-e. *(Senki sem jelentkezik.)* Ha megengedik, e napirendi pont megtárgyalását lezárom.

Van nekünk egy Egyebek napirendi pont is, ami most semmi másból nem áll, mint abból, hogy ismertetném ezen vizsgálati témánk következő ülésének és az azt követő ülései tematikájának rendjét.

A következő ülésünkre 2018. november 20-án kerülne sor, amelyre a Magyar Ügyvédi Kamara képviselőit hívjuk meg azzal természetesen, hogy az OBH jelenlévő képviselőit is meghívjuk. Tehát mindegyik ülésen részt vehetnek. A következő ülésünk időpontját még nem tudom, de a tematikát ismertetném. Az ez után következő második ülésre az ELTE Állam- és Jogtudományi Kara Polgári Eljárásjogi Tanszékének vezetőjét hívjuk meg, aki a tudomány oldaláról számolna be a Pp. alkalmazhatóságának kérdéséről és arról, hogy ők végeztek-e bármiféle vizsgálatot azóta és milyen javaslatok lennének. Miután az ügyészségnek is szerepe van a polgári peres eljárásokban, bár elég szűk körű, de szeretnénk az ő hivatásrendjüket is bevonni ebbe a vizsgálati munkába. Így majd a Legfőbb Ügyészség Közérdekvédelmi Főosztályának vezetőjét fogjuk meghívja, aki a magánjogi ügyek gazdája és közvetlenül érintett a tevékenysége az új Pp.-vel.

Ez lenne azon ülések rendje, amikor meghallgatnánk az adott szakembereket és a Pp. alkalmazásában résztvevőket.

Majd pedig azt követően együtt döntjük el, hogy a jelentésünket mikor írjuk meg, de az még igazán a jövő zenéje lesz, ez a következő hónapok tematikája.

Kérnek-e képviselőtársaim bármi kérdést az egyebekben megbeszélni? *(Nincs ilyen jelzés.)* Ha nem, akkor tisztelettel bezárom az ülést.

Az ülés berekesztése

Nagyon köszönöm, hogy részt vettek a munka kezdőpillanataiban. Ez még sokáig el fog tartani, de azt reméljük, hogy mi magunk is hozzá tudjuk segíteni mind a jogalkotót, mind a joggyakorlatot, hogy a Pp. alkalmazhatósága minél szélesebb körben, minél egyszerűbb legyen, és a kívánt célt el is tudja érni. Köszönöm szépen, hogy elfogadták a meghívásunkat.

DR. OROSZ ÁRPÁD vezetőhelyettes (Kúria Polgári Kollégiuma): Köszönjük a figyelmet és a támogatást. Jó munkát kívánunk önöknek.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Az ülést berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja: 16 óra 12 perc)

Dr. Varga-Damm Andrea
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: dr. Lestár Éva és Prin Andrea